

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Till arbetspensionsanstalterna

FAMILJEPENSIONEN ENLIGT STADGANDENA OM SOCIAL TRYGGHET I EU

I cirkulär A 70/93 utreds hur stadgandena om social trygghet enligt EES-avtalet inverkar på arbetspensionerna. I samma cirkulär ges även tillämpningsanvisningar som gäller familjepensionen. Detta cirkulär innehåller noggrannare anvisningar om EU-familjepensionen. Även antalet räkneexempel har utökats.

Anvisningarna om den finska familjepensionen har givits i cirkulär A 11/90 och i brevet till arbetspensionsanstalterna 17.10.1991.

Cirkuläret är avsett för de tjänstemän som vid pensionsanstalterna handlägger sådana pensionsfrågor på vilka EU:s stadganden om social trygghet tillämpas.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen

Juridiska avdelningen

30.6.1995

1	DEFINITIONER AV VISSA BEGREPP	1
2	TILLÄMPNINGSSOMRÅDET FÖR EU-STADGANDENA OCH PERSONKRETSEN	4
2.1	Tillämpningsområdet för förordning 1408/71	4
2.2	Personkretsen	4
2.3	Personkretsen för den nordiska social- trygghetskonventionen	6
3	RÄTT TILL FAMILJEPENSION	7
3.1	Rätt till efterlevandepension	7
3.2	Rätt till barnpension	8
3.3	Övriga anhöriga	13
4	PENSIONANSÖKAN OCH HANDLÄGGNINGEN AV DEN	13
4.1	Uppgörande av ansökan	13
4.2	Utredande anstalt	14
4.3	Ansökan om efterlevandepension	16
4.3.1	Ansökan inlämnas till	16
4.3.2	Åtgärder som vidtas av den som tagit emot ansökan i Finland	17
4.3.3	Den efterlevande maken är bosatt i Finland, rätt till efterlevandepension i Finland	18
4.3.4	Den efterlevande maken är bosatt i Finland, förmånslåtaren har inte varit anställd i Finland	20
4.3.5	Den efterlevande maken är bosatt i Finland, men uppfyller ej villkoren för efterlevande- pension	21
4.3.6	Den efterlevande maken är bosatt i ett annat EU-land, förmånslåtaren har rätt till arbets- pension även i Finland	21
4.3.7	Den efterlevande maken är bosatt i ett annat EU-land, men uppfyller inte villkoren för efterlevandepension	23
4.4	Ansökan om barnpension	23
4.4.1	Ansökan inlämnas till	23
4.4.2	Barnet är bosatt i Finland, Finland är det land som primärt betalar ut barnpensionen	23
4.4.3	Barnet är bosatt i Finland, förmånslåtaren har inte varit anställd i Finland	24
4.4.4	Barnet är bosatt i ett annat EU-land, Finland är det land som primärt betalar ut barnpen- sionen	24
4.4.5	Barnet är bosatt i ett annat EU-land, en eventuell tilläggsutbetalning från Finland.	26
4.5	Den efterlevande maken och barnet som pensionssökanden	27
4.5.1	Den efterlevande maken och barnet är bosatta i Finland	27
4.5.2	Den efterlevande maken och barnet är bosatta i ett annat EU-land	27

Juridiska avdelningen

30.6.1995

4.5.3	Den efterlevande maken är bosatt i Finland, barnet i ett annat EU-land	27
4.5.4	Barnet är bosatt i Finland, den efterlevande maken i ett annat EU-land	28
4.6	Dagen för pensionsansökans anhängiggörande	28
5	BERÄKNING AV PENSIONEN	30
5.1	Inledning	30
5.2	Hur inverkar EU-stadgandena på beräkningen av familjepensionen	30
5.3	Socialtrygghetsöverenskommelsernas inverkan på familjepensionen	32
5.4	Uppgifter som behövs för beräkningen av pensionen	34
5.5	Beräkningen av den nationella efterlevandepensionen och pro rata-efterlevandepensionen	34
5.5.1	Efterlevandepension enligt nationell lag	34
5.5.2	Pro rata-efterlevandepension	36
5.5.3	Pensionsjämkning	37
5.5.4	Den följande anstalten och samordning	42
5.6	Pensionsanstalten som beviljar pensionen	50
5.7	En icke EU-pension	51
5.8	Bestämning av den efterlevande makens och barnets pension	51
5.9	Tilläggsutbetalning	54
6	PENSIONSBESLUT OCH SÖKANDE AV ÄNDRING	59
6.1	Interimistisk utbetalning av pensionen	60
6.1.1	Interimistiskt beslut om efterlevandepension	60
6.1.2	Interimistiskt beslut om barnpension	61
6.1.3	Interimistiskt beslut om efterlevandepension och barnpension	61
6.1.4	Att delge ett interimistiskt pensionsbeslut för kännedom	62
6.2	Slutligt beslut om efterlevandepension	63
6.2.1	De nordiska länderna och sändning av det slutliga beslutet till sökanden	63
6.2.2	De övriga EU-länderna och sändning av det slutliga beslutet till sökanden	63
6.2.3	Det slutliga beslutet och sammandragsbeslutet	64
6.2.4	Blankett E 210	64
6.3	Slutligt beslut om barnpension	65
6.3.1	Primär barnpension från Finland	65
6.3.2	Sändning av det slutliga beslutet om barnpension för kännedom	65
6.3.3	Beslut om tilläggsutbetalning till barnet	65
6.4	Den efterlevande maken och barnet är bosatta i Finland	66
6.5	Barnet är bosatt utomlands	66
6.6	Överföring till FPA	66

Juridiska avdelningen

30.6.1995

6.7	Avslagsbeslut som gäller efterlevandepension	67
6.8	Sammandrag över besluten	67
6.9	Sökande av ändring	68
7	UTBETALNING AV PENSIONEN	68
7.1	Utbetalning till EU-länderna	68
7.2	Utbetalning till ett tredje land	69
7.3	Utbetalning av pension före 1.1.1994 förutsätter undantagstillstånd	69
7.4	Dröjsmålsförhöjning	69
7.5	Återkrav av pension som betalats utan grund	70
7.5.1	Stadganden	70
7.5.2	En arbetspensionsanstalt i Finland återkrä- ver ur ett annat lands familjepension	71
7.5.3	Ett annat EU-lands återindrivningskrav ur arbetspensionen i Finland	73
7.5.4	Återkrav av en socialvårdsförmån ur arbets- pensionen i Finland	75
8	ÄNDRINGAR I PENSIONEN	76
8.1	Ändringar i den beviljade pensionen	76
8.2	Ikraftträdelseskedets justeringsförfarande	78
8.3	Begäran om justering	79
8.4	Pensionsansökningar som är anhängiga vid tidpunkten för ikraftträdandet	79
8.5.1	Förfaringssättet när pensionsansökan är anhängig i två olika länder	79
8.5.2	Förfaringssättet när pensionsansökan är anhängig endast i Finland	81
BILAGOR	Schematisk framställning av hur EU-pensionsansökan handläggs när PSC är den utredande anstalten (bilaga 1)	
	Schematisk framställning av hur EU-pensionsansökan handläggs när den utredande anstalten är belägen i ett annat EU-land (bilaga 2)	
	Exempel på hur en EU-pension för ett barn som saknar båda föräldrarna räknas ut (bilaga 3)	

Juridiska avdelningen

30.6.1995

1

DEFINITIONER AV VISSA BEGREPP

EU- och EES-länderna

Avtalet om det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) trädde i kraft 1.1.1994. EES-avtalet gällde å ena sidan medlemsstaterna i den Europeiska unionen (Belgien, Danmark, Frankrike, Grekland, Holland, Spanien, Irland, Italien, Luxemburg, Portugal, Storbritannien och Tyskland) och å andra sidan Finland, Sverige, Norge, Island och Österrike. För Liechtensteins del har avtalet inte ännu trätt i kraft och Schweiz lämnade sig utanför EES-avtalet.

Finland blev medlem i den Europeiska unionen (EU) enligt avtalet (anslutningsavtalet) som slöts mellan den finska staten och medlemsstaterna i den Europeiska unionen om Finlands anslutning till den Europeiska unionen 1.1.1995. Sverige och Österrike anslöt sig till EU fr.o.m. samma tidpunkt. EES-avtalet fortsätter att gälla mellan EU-staterna och Norge och Island.

EU-stadganden

Bestämmelserna om den sociala tryggheten ingår i **förordning (EEG) 1408/71** om tillämpningen av de sociala trygghetssystemen på anställda, självständiga yrkesutövare och deras familjemedlemmar som flyttar inom gemenskapen samt i **tillämpningsförordningen (EEG) 574/72**. Dessa började tillämpas i Finland redan på basis av EES-avtalet. De stadganden som tillämpas på socialtryggheten ändrades alltså inte som en följd av Finlands EU-medlemskap. Nedan används benämningen **EU-stadganden** om de stadganden som gäller socialtryggheten i EU.

Finland som är medlem i EU har ett gällande EES-avtal med Norge och Island. Alla de nordiska länderna berörs även av den nordiska socialtrygghetskonventionen som tillämpas vid sidan om EU-stadgandena.

I den nordiska socialtrygghetskonventionen (reviderad år 1994) hänvisas till EU-stadgandena, men konventionen innehåller två ur arbetspensionssystemets synvinkel viktiga tillägg: Den nya konventionen tillåter en delning av den återstående tiden mellan de nordiska länderna som i sina pensioner innefattar återstående tid. Genom konventionen utvidgas dessutom tillämpningsområdet för EU-stadgandena så att de personer som berörs eller som har berörts av den nordiska socialtrygghetskonventionen inte mera behö-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

ver vara EU-medborgare eller medborgare i ett nordiskt land (medborgare i ett sk. tredje land; se punkt 2).

I detta cirkulär används i samband med tillämpningen av EU och EES förkortningen EU, som alltså även alltid avser EES-länderna dvs. Norge och Island.

En rent nationell pension

Med en rent nationell pension avses i detta cirkulär en pension som bestäms enligt den finska arbetspensionslagstiftningen. I pensionen har de socialtrygghetsöverenskommelser som Finland ingått inte beaktats.

En nationell pension enligt överenskommelsen om social trygghet

En nationell pension enligt en överenskommelse om social trygghet avser en sådan pension som har räknats ut genom att förutom den finska lagstiftningen tillämpa en överenskommelse om social trygghet som Finland ingått.

Teoretisk pension Den teoretiska pensionen är enligt stadgandena i förordning 1408/71 det pensionsbelopp som tas till grund för pro rata-pensionen när pensionen räknas ut. Vid beräkningen av pensionen beaktas försäkringsperioderna i de övriga EU-länderna som om de vore anställningsperioder i Finland.

Pro rata-pension Pro rata-pensionen utgör samma proportionella andel av den teoretiska pensionen som den egentliga pensionsgrundande anställningstiden enligt pensionslagarna i Finland utgör av den sammanlagda anställningstiden i de olika EU-länderna.

Utredande anstalt För att underlätta utredningen av pensionsärenden enligt EU-stadgandena har i varje EU-land utsetts en utredande anstalt eller anstalter enligt arbetstagarrens eller företagarens bosättningsland. De sköter kontakter och förmedling av handlingar till de övriga EU-länderna där arbetstagaren eller företagaren har arbetetat. I Finland finns det två utredande anstalter, Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten (se punkt 4.2)

Teoretisk anstalt Med teoretisk anstalt avses i Finland en arbetspensionsanstalt som enligt principen om sista anstalt ansvarar för en arbetstagares huvudsakliga pensionstrygghet och som enligt de olika arbetspensionssys-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

temen (det privata och det offentliga) i Finland har räknat ut den teoretiska pensionen som en helhet.

Följande anstalt Den följande anstalten är i Finland en arbetspensionsanstalt som vid sidan om den teoretiska anstalten avgör pensionsansökan.

Kontaktorgan Ett kontaktorgan är en anstalt som valts ut i det land där förmånslåtarens även har varit anställd men där sökanden inte är bosatt. Vid behandlingen av en familjepensionsansökan står den utredande anstalten i det land där pensionssökanden är bosatt i kontakt med kontaktorganen i de övriga anställningsländerna. Kontaktorgan i Finland är både Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

2

TILLÄMPNINGSSOMRÅDET FÖR EU-STADGANDENA OCH PERSONKRETSEN

2.1

Tillämpningsområdet för förordning 1408/71

I artikel 4 i förordning 1408/71 stadgas om socialtrygghetslagstiftningen som hör till förordningens tillämpningsområde. I artikeln nämns bl.a.

- förmåner för de efterlevande (familjepensionerna i Finland)
- bidrag på grundval av dödsfall (i Finland bidrag som betalas enligt folkpensions- och olycksfallsförsäkringslagarna)
- samt familjeförmåner (barnbidraget i Finland).

Gällande det finska arbetspensionsskyddet tillämpas förordningen på både den privata och offentliga sektorns lagstadgade arbetspensioner.

Pension som beviljats utgående från förtroendeuppdrag bestäms enligt stadgandena i APL och räknas även ut som grundpension enligt APL. Sålunda tillämpas förordningen även på förtroendeuppdrag.

Förordningen tillämpas på ett lika omfattande sätt på tilläggs-pensionstryggheten inom den offentliga sektorn som på grundpensionstryggheten, ty tilläggs-pensionen inom den offentliga sektorn räknas ut enligt EU-stadgandena.

Enligt huvudregeln tillämpas förordningen även på den privata sektorns registrerade tilläggsförmåner. Pensionsansökningarna som gäller dessa pensioner förmedlas till de övriga EU-länderna och dessa registrerade tilläggsförmåner betalas även ut till de övriga EU-länderna. Däremot räknas den privata sektorns registrerade tilläggs-pension inte ut enligt EU-stadgandena.

2.2

Personkretsen

En medborgare i ett EU-land som försäkrats som arbetstagare eller företagare och på vilken lagstiftningen i ett eller flera EU-länder tillämpas omfattas av förordning 1408/71.

Angående arbetspensionerna tillämpas förordningen när en arbetstagare eller en företagare omfattas av

Juridiska avdelningen

30.6.1995

arbetspensionslagstiftningen i en eller flera EU-länder.

Flyktingar och statslösa

En flykting eller en statslös person som är bosatt i ett EU-land är i samma situation som en medborgare i ett EU-land.

För att en flykting skall omfattas av förordningen förutsätts dessutom att han har godkänts som flykting i något EU-land på ett sådant sätt som avses i Genèvekonventionen av år 1951 om flyktingarnas rättsliga ställning.

En statslös person är en sådan person som avses i New Yorkkonventionen av år 1954 om statslösa personers rättsliga ställning.

Förmånstagare

När en arbetstagare eller en företagare på ovannämnda sätt omfattas av förordningen, gäller förordningen även hans familjemedlemmar och hans efterlevande oberoende av medborgarskap. Förutsättningen för familjepension är dock att förmånstagarna är bosatta i något EU-land.

Exempel: En koreansk efterlevande make till en vietnamesisk flykting som godkänts som flykting i Finland och som varit anställd i Finland och i något annat EU-land kan enligt EU-stadgandena få familjepension i Finland.

Fastän arbetstagaren eller företagaren inte är medborgare i ett EU-land, statslös eller flykting, gäller förordningen ändå hans efterlevande, om de antingen är medborgare i ett EU-land eller flyktingar eller statslösa personer enligt ovannämnda konventioner, som bor i något EU-land. I detta fall kan det endast bli frågan om förmåner som betalas till följd av dödsfall.

Exempel: En grekisk efterlevande make till en japansk förmånslätare som varit anställd i Finland och i ett annat EU-land kan enligt EU-stadgandena få familjepension i Finland.

Till förordningens personkrets hör även en tjänsteman eller annan person som enligt den på honom i ett annat EU-land tillämpade lagstiftningen anses vara en tjänsteman. I Finland avses med detta sådana per-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

soner som omfattas av StPL, KTAPL och de övriga arbetspensionslagarna inom den offentliga sektorn.

Exempel: En i något annat EU-land bosatt efterlevande make till en österrikisk förmånslåtare som i Finland omfattas av StPL får en familjepension som räknas ut enligt EU-stadgandena.

2.3

Personkretsen för den nordiska socialtrygghetskonventionen

Den nya nordiska socialtrygghetskonventionen är av betydelse för de personer som inte omfattas av EU-stadgandena.

EU-stadgandena tillämpas inte på följande personer som är bosatta inom EU-området

- Medborgare i de nordiska länderna, flyktingar och statslösa personer som på basis av sitt arbete inte har varit försäkrade i något EU-land, men som har varit bosatta i något nordiskt land (förmåner baserade på bosättning) samt
- medborgare i vilket land som helst som har varit anställda i något nordiskt land och som inte på basis av sitt medborgarskap omfattas av EU-stadgandena (medborgare i sk. tredje land).

Exempel: En turkisk förmånslåtare har arbetat i Sverige och i Finland. Den efterlevande maken och barnen som är bosatta i ett EU-land, som är turkiska medborgare, omfattas av den nordiska socialtrygghetskonventionen enligt vilken familjepensionen beviljas och räknas ut genom tillämpning av EU-stadgandena. EU-stadgandena tillämpas alltså på basis av den nordiska konventionen fastän familjen enligt sitt medborgarskap inte hör till personkretsen för förordning 1408/71.

Den nordiska konventionen gäller samma områden inom lagstiftningen som förordning 1408/71. Sålunda gäller den förmåner som betalas ut med anledning av dödsfall.

Angående arbetspensionerna tillämpas konventionen endast på lagstadgade pensioner. Konventionen gäller

Juridiska avdelningen

30.6.1995

inte pensionsanordningar som baserar sig på arbetsmarknadsavtal i fri form (t.ex. ITP i Sverige).

Stadgandena i konventionen om folkpensionsförmånerna gäller dock enbart medborgare i de nordiska länderna.

3

RÄTT TILL FAMILJEPENSION

3.1 Rätt till efterlevandepension

Rätten till efterlevandepension bestäms enligt lagstiftningen i det land där förmånslåtaren har varit anställd. Den efterlevande maken kan alltså få pension i flera olika länder.

Tillämpningen av EU-stadgandena förutsätter att

- förmånslåtaren eller den efterlevande maken är medborgare i ett EU-land och
- förmånslåtaren har varit anställd i ett eller flera EU-länder och
- den efterlevande maken bor i något EU-land.

Förutsättningarna för efterlevandepension är olika i olika EU-länder. Ett villkor för efterlevandepensionen är vanligen att förmånslåtaren var pensionstagare eller att han var berättigad till pension. Naturligtvis finns det även många andra villkor.

Änka

En änka kan ha rätt till efterlevandepension i alla EU-länder.

Folkpensionssystemet i Danmark innefattar varken efterlevande- eller barnpension. Efterlevandepensionen kan ersättas av en inkomstprövad förtidspension (förtidspensionen är en del av folkpensionssystemets invaliditetspension).

Löntagarnas tilläggspensionssystem (ATP) innefattar rätten till efterlevandepension. Nuförtiden betalas efterlevandepensionen ut som engångsersättning till de nya pensionstagarna. Det samma gäller barnpensionen.

Danmark har specialbestämmelser om den efterlevande makens rätt till efterlevandepension i bilaga VI

Juridiska avdelningen

30.6.1995

till förordning 1408/71. Ansökan om efterlevandepension i Danmark behandlas som en EU-ansökan.

Änkling

En änkling har rätt till efterlevandepension i alla andra EU-länder utom i England.

Ett villkor för att en änkling skall beviljas familjepension kan bl.a. vara att förmånslåtaren hade haft omvårdnaden om honom, rätten till efterlevandepension kan även vara inkomstrelaterad.

En änkling i England "ärver" sin hustrus tilläggs-pension (dvs. arbetspension ur SERP-systemet) om båda var pensionstagare. Grundpensionen innefattar inte pension till änklingar.

I Danmark kan även änklingar få inkomstprövad förtidspension enligt folpensionssystemet. Löntagarnas tilläggs-pensionssystem (ATP) innefattar rätt till efterlevandepension även för änklingar, men efterlevandepensionen betalas nuförtiden ut som engångs-ersättning till de nya pensionstagarna. En änklings ansökan om familjepension är en EU-ansökan och den förmedlas till Danmark för att arbetspensionsanstalten där skall kunna reda ut pensionsrätten.

Samboförhållande

I Sverige har den som levt i samboförhållande med förmånslåtaren rätt till efterlevandepension, om paret tidigare har ingått äktenskap eller om det har eller har haft ett gemensamt barn eller om paret väntade barn vid förmånslåtarens frånfälle.

Frånskild make

En frånskild make kan ha rätt till efterlevandepension i Finland, Belgien, Frankrike, Holland, Luxemburg, Norge, Tyskland och Österrike. En frånskild make kan få efterlevandepension i Sverige om han var sambo med förmånslåtaren vid dennes frånfälle.

3.2**Rätt till barnpension**

För att få rätt till barnpension enligt EU-stadgan-dena förutsätts att

- förmånslåtaren eller barnet är medborgare i ett EU-land och
- förmånslåtaren har varit anställd i ett eller flera EU-länder och
- barnet är bosatt i ett EU-land.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Rätten till barnpension gäller i alla andra EU-länder utom i Belgien och Frankrike. I Belgien betalas förhöjt barnbidrag till följd av en förälders dödsfall. I Frankrike kan föräldralösa barn få specialbarnbidrag enligt familjebidragssystemet.

I Danmark betalas en engångsersättning enligt tilläggspensionssystemet till följd av en förälders dödsfall.

Endast barn som saknar båda föräldrarna har rätt till barnpension i England. I stället för pension får ett barn som saknar antingen sin mor eller sin far förhöjd efterlevandepension som vid tillämpningen av förordning 1408/71 inte anses vara en förmån som betalas till ett barn.

Regeln om bosättningsland

Enligt EU-stadgandena behandlas efterlevandepensionen och barnpensionen ännu tydligare än tidigare som separata pensionsrätter.

Enligt EU-stadgandena betalas barnpension enligt huvudregeln endast från ett land. Barnpensionen betalas primärt enligt lagstiftningen i barnets bosättningsland om förmånslåtarens anställningsperioder i det landet (artikel 78 (2) (b) (i) förordning 1408/71). Dessutom förutsätts att barnet har rätt till barnpension i detta land.

Ett barn över 18 år kan också ha rätt till barnpension enligt förmånslåtarens registrerade tilläggspensionsskydd. En barnpension enligt tilläggspensionsskyddet leder dock inte till att Finland blir den primära utbetalaren av barnpensionen enligt EU-stadgandena.

Betalningen till barnet av förmånerna enligt tilläggspensionsskyddet sker alltid från Finland fastän barnpensionen primärt betalas av något annat EU-land. Barnpensionen enligt tilläggspensionsskyddet räknas inte ut enligt EU-stadgandena.

Om förmånslåtarens inte har anställningsperioder i barnets bosättningsland beviljas barnpensionen primärt av det land där förmånslåtarens har varit försäkrad den längsta tiden (artikel 78 (2) (b) (ii) förordning 1408/71).

Om rätt till barnpension inte uppkommit i det land där förmånslåtarens har varit försäkrad den längsta

Juridiska avdelningen

30.6.1995

tiden, beviljas barnpensionen av det land i vilket förmånslåtaren har varit försäkrad den näst längsta tiden (osv. i nedåtgående ordning enligt försäkringstidens längd). Om förmånslåtaren har varit försäkrad lika länge i två eller flera EU-länder, beviljas barnpensionen av det land vars lagstiftning senast tillämpades på förmånslåtaren (punkt 2 artikel 79 i förordning 1408/71).

Exempel: Barnet är bosatt i Tyskland. Förmånslåtaren hade varit anställd i Sverige och Finland. Eftersom förmånslåtaren hade varit anställd den längsta tiden i Finland och inte alls i barnets bosättningsland, beviljas barnpensionen i Finland.

Förmånslåtarens anställning i Finland skall vara sådan att förmånslåtaren utgående från den omfattas av någon arbetspensionslag.

Barnpension efter en pensionstagare

Barnpensionen betalas dock alltid primärt från det land som betalat pension med barntillägg till förmånslåtaren eller som betalat barnbidrag eller något annat familjebidrag till barnet. Ett villkor är emellertid att pensionstagaren-förmånslåtaren också har arbetat i detta land (artikel 78 (2) och artikel 77 i förordning 1408/71).

Primär barnpension betalas från Finland om förmånslåtaren har varit anställd i Finland och om barntillägg har ingått i hans arbetspension och folkpension eller om barnet fick barnbidrag i Finland.

Om barnet är bosatt i ett annat EU-land och om barnets bosättningsland också betalade ett dylikt tillägg för barnet till förmånslåtarens pension eller barnbidrag eller annat familjebidrag, fortsätter barnets bosättningsland att vara primär betalare av barnpensionen.

Till ett i Finland bosatt barn till en förmånslåtare som har varit anställd i Finland och som fått pension i Finland betalas familjepensionen alltid i Finland, eftersom ett barntillägg alltid fogas till folkpensionen för barn under 18 år.

På motsvarande sätt har ett barn till en förmånslåtare som har lyft pension i Sverige och när barnet även varit bosatt där i praktiken alltid fått barn-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

bidrag. Sverige som är barnets bosättningsland är primär betalare av barnpensionen fastän den pension som betalades i Finland hade innehållit barntillägg.

Barnet bor inte i ett EU-land

Om ett barn är bosatt i ett annat land än i ett EU- eller EES-land beviljas barnpensionen som en rent nationell pension. EU-stadgandena tillämpas alltså inte. Ansökan är en sk. normal ansökan och kod E antecknas inte i virebasen (handläggningsregister).

Om Finland inte har ingått en överenskommelse om social trygghet med barnets bosättningsland betalas barnpension från den privata sektorn inte utan Pensionsskyddscentralens tillstånd. KTAPL- och StPL-pension betalas alltid utomlands. Om Finland har en överenskommelse med barnets bosättningsland betalas även den nationella pensionen inom den privata sektorn till barnet i dess bosättningsland.

Exempel: En finsk förmånslåtare har varit anställd i Finland och Sverige. Barnet bor i Estland. Sverige beviljar barnpensionen enligt sina nationella stadganden och betalar barnpensionen till Estland, om stadgandena i Sverige tillåter det. Den finska barnpensionen räknas ut som rent nationell men pensionen betalas inte till Estland utan Pensionsskyddscentralens tillstånd. Den nordiska socialtrygghetskonventionen tillämpas inte eftersom förmånslåtarna inte bor i ett nordiskt land.

Om Finland och Estland ingår en överenskommelse om social trygghet, beviljar och betalar Finland barnpensionen till Estland efter överenskommelsens ikraftträdande.

Om barnet flyttar till Finland betalar Finland en teoretisk barnpension enligt EU-stadgandena till barnet.

Tilläggsutbetalning

Förutom primär barnpension kan sekundär barnpension börja betalas också från ett annat land där förmånslåtaren har varit anställd eller bosatt (tilläggsutbetalning).

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Om summan av förmånerna som det sekundärt ansvariga landet skall betala och som barnet är berättigat till överstiger summan av förmånerna som det primärt ansvariga landet skall betala till barnet, betalar det sekundärt ansvariga landet skillnaden mellan förmånerna. Detta enligt EG-domstolens avgörandepraxis och beslut 150 som EG:s administrativa kommission fattat.

EG-domstolens avgörande 21.11.1983, fall 320/82. Benito D'Amario vs. Landesversicherungsanstalt Schwaben. När förmånsbeloppet från ett egentligt bosättningsland är mindre än förmånsbeloppet enligt lagstiftningen i en annan medlemsstat, har ett föräldralöst barn rätt till en kompletterande del som motsvarar skillnaden mellan dessa belopp och som betalas av en behörig anstalt i det senare landet. (Finlex R:1983:3811)

Vid beräkningen av tilläggsutbetalningen beaktas alla förmåner som är avsedda för barnet i ifrågasvarande medlemsstat med förutsättning att de omfattas av punkt 1 artikel 78 i förordning 1408/71.

EG-domstolens avgörande 19.3.1992, fall C-188/90, Mario and Marzio Doriguzzi-Zordani vs. Landesversicherungsanstalt Schwaben. Beloppet för tilläggsutbetalningen bör räknas ut genom att jämföra alla de förmåner som ett föräldralöst barn får för att klara sitt uppehälle och om vilka det finns egentliga stadganden i bosättningsstatens lagstiftning med alla de stadganden i en annan medlemsstat som är avsedda för ett föräldralöst barns uppehälle, som nämnda barn har rätt till om han är bosatt där förutsatt att dessa stadganden omfattas av förordning 1408/71. (Finlex R:1992:2039)

Vid beräkningen av tilläggsutbetalningen i Finland beaktas förutom arbetspensionen också grundbeloppet för den allmänna familjepensionen och barnbidraget som beviljas enligt folkpensionssystemet. Därför har man kommit överens om att FPA räknar ut beloppet för tilläggsutbetalningen. (behandlingen av ansökan om tilläggsutbetalningen kommer upp vid punkt 4.4.5 och beräkningen vid punkt 5.9).

EG-domstolens avgörande 11.6.1991, fall C251-89. Nicolaos Athanasopoulos och övriga vs. Bundesanstalt für Arbeit. Barnunderstö-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

det i Tyskland beaktades vid beräkningen av tilläggsutbetalningen. Genom tilläggsutbetalningen säkerställs att den förmån som vederbörande får är lika stor som den de skulle få om de fortsatt att vara bosatta i en medlemsstat som erbjuder en förmån som är fördelaktigare. Tilläggsutbetalningen betalas även till barn som föds efter utflyttning ur landet. Finlex R:1991:2797 (se även beslut 150 som EU:s administrativa kommission fattat)

I de övriga EU-länderna kan förmånerna de föräldralösa barnen också utgöras av andra förmåner. T.ex. i Sverige är barnpensionerna och barnbidraget en sådan förmån, liksom en extra andel för barn som betalas till en ensamförsörjares bostadsbidrag. En förmån som motsvarar barnbidraget betalas i alla EU-länder men i vissa länder relateras det till arbete, inte boende som i Finland.

Vid beräkningen av tilläggsutbetalningen i Finland bestäms barnpensionen enligt arbetspensionslagarna som en teoretisk pension genom att beakta de försäkringsperioder som förmånslåtaren har haft i övriga EU-länder.

3.3

Övriga anhöriga

I Spanien, Italien, Grekland och Luxemburg kan även andra anhöriga än den efterlevande maken och barnen ha rätt till familjepension. Detta inverkar dock inte på beräkningen av pensionen.

4

PENSIONSANSÖKAN OCH HANDLÄGGNINGEN AV DEN

Om datatrafiken samt pensionsfallsdatatrafiken och pensionsfallsregistreringen i samband med EU-ansökningarna ges separata anvisningar i de cirkulär som hör till C-serien.

4.1

Uppgörande av ansökan

Ansökningsblanketterna

Ansökan görs på en blankett som används i den stat där sökanden är bosatt (eller i den stat där den efterlevande senast omfattats av lagstiftningen i den staten).

Juridiska avdelningen

30.6.1995

I Finland används blankett P (efterlevandepension) eller PL (barnpension) när arbetstagaren söker familjepension enligt det finska arbetspensionssystemet, pension enligt den allmänna lagen om familjepension (FamPL) från FPA och dessutom familjepension i något annat EU-land. Förutom ansökan fylls blankett E 207 i, som gäller anställningar och bosättning utomlands. Blankett U fylls dessutom alltid i (FPA behöver alltid blankett U). Dessutom bifogas eventuella andra handlingar om anställningar utomlands (arbetsintyg, utredningar över försäkringar m.m.). Utgående från dessa fyller den utredande anstalten i den egentliga EU-ansökan E 203 (se s. 14).

Utgående från denna ansökan granskas sökandens pensionsrätt i alla de EU-länder i vilka förmänslåtaren omfattats av lagstiftningen.

4.2

Utredande anstalt

Vid pensionsansökningsförfarandet sköts kontakten med sökanden liksom mellan pensionsanstalterna i de olika länderna centraliserat av en anstalt, som är **anstalten i sökandens bosättningsland**. Denna anstalt benämns **utredande anstalt** av EU-ärenden.

Om den efterlevande maken t.ex. är bosatt i Finland och barnet i ett annat EU-land är anstalten som utreder ansökan om efterlevandepension belägen i Finland och anstalten som utreder barnpensionen är belägen i det EU-land där barnet är bosatt. Till följd av EU-stadgandena bör efterlevande- och barnpensionen utredas mer separat än tidigare.

EU - De utredande anstalterna

De utredande anstalterna i Finland är Pensions- skyddscentralen och Folkpensionsanstalten.

Pensionsskyddscentralen fungerar som utredande anstalt när en ansökan har tagits emot av ett betjäningsställe inom arbetspensionssystemet. De kontaktuppgifter som hör till den utredande anstalten sköts på Pensionsskyddscentralen av sektionen för utländska pensionsärenden (UM-sektionen).

Pensionsskyddscentralen
Sektionen för utländska pensionsärenden
PB 11
00521 HELSINGFORS

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Till PSC:s UM-sektion kan man ringa mellan klockan 9 och 12 och telefonnumret är 1511.

FPA är den utredande anstalten när ansökan tas emot av någon av dess lokalbyråer. I sådana fall fungerar gruppen för internationella ärenden vid lokalbyrån i Helsingfors som utredande anstalt.

Folkpensionsanstalten
Gruppen för internationella ärenden
vid lokalbyrån i Helsingfors
PB 82
00601 HELSINGFORS

Till gruppen för internationella ärenden vid FPA kan man ringa mellan klockan 10 och 15 och telefonnumret är 77 703 443.

Om den efterlevande maken har rätt till efterlevandepension endast enligt arbetspensionslagarna (den efterlevande maken har fyllt 65 år eller får folkpension eller om förmånstagaren är en tidigare make), är Pensionsskyddscentralen den utredande anstalten fastän ansökan har anhängiggjorts vid någon FPA lokalbyrå. I sådana situationer flyttar FPA över uppgifterna för den utredande anstalten på Pensionsskyddscentralen som korrigerar uppgifterna om den utredande anstalten i sitt handläggningsregister.

Om det senare kommer in en ny EU-ansökan som gäller samma person, ändras den utredande anstalten inte. Om en pension inte betalats ut på två år kan den utredande anstalten ändras.

Om förmånstagaren bor utomlands är den utredande anstalten belägen i bosättningslandet.

E-blanketterna Följande blanketter används i EU:s pensionsansökningstrafik:

E 001 anhållan om uppgifter, utbyte av uppgifter, anhållan om blanketter eller påminnelse
E 203 ansökan om familjepension
E 205 intyg över försäkringsperioder
E 207 anmälan om pensionsbeslut
E 211 sammandragsbeslut
E 212 anvisning om ändringssökande.

Blanketterna finns översatta till alla EU-språk.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

De nordiska länderna

I utbytet mellan de nordiska länderna används dessutom blanketten Y 5 "Den nordiska blanketten, familjeförmånerna". Blanketten används när arbetspensionsanstalten reder ut ett barns rätt till tilläggsutbetalning.

N-blanketterna Om den nordiska socialtrygghetskonventionen tillämpas på en medborgare i ett s.k. tredje land, används N-blanketterna som motsvarar E-blanketterna, i ansökningsstrafiken mellan de nordiska länderna.

Övriga avtalsländer

Om en förmånslåtare som har varit anställd i något EU-land också har varit anställd i ett annat land som Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet med, sköter den utredande anstalten om att ansökan når även det land som överenskommelsen om social trygghet ingåtts med.

4.3

Ansökan om efterlevandepension

I det följande redogörs för behandlingen av ansökan om efterlevandepension när den efterlevande maken är den enda sökanden (Se punkt 4.5 när både den efterlevande maken och barnet söker familjepension).

4.3.1

Ansökan inlämnas till

Vanligen lämnar den efterlevande maken in sin ansökan till försäkringsanstalten på sin bosättningsort.

Om sökanden är bosatt i något annat land än i ett EU-land sänds ansökan till det EU-land där sökanden senast var försäkrad eller i vilket sökanden är medborgare.

Exempel: En finsk förmånslåtare hade varit anställd i Finland och senast i Sverige. Den efterlevande maken som är bosatt i Estland och som är estnisk medborgare, borde lämna in sin ansökan om efterlevandepension i Sverige. Om ansökan dock lämnas in i Finland överflyttas den också till Sverige och den utredande anstalten är då belägen i Sverige. Man förfar på samma sätt om den efterlevande maken är finsk medborgare och

Juridiska avdelningen

30.6.1995

lämnar in ansökan om efterlevandepension i Finland.

I Finland kan ansökan lämnas in vid någon arbetspensionsanstalt, Pensionsskyddscentralen eller FPA.

4.3.2

Åtgärder som vidtas av den som tagit emot ansökan i Finland

Ansökan till arbetspensionssystemet

Om ansökan om efterlevandepension lämnas in till ett betjäningsställe inom arbetspensionssystemet sänder tjänstemännen där ansökan till något pensionsförsäkringsbolag eller till någon pensionsförsäkringsanstalt, om förmånslåtare har haft anställningar också i Finland som omfattas av arbetspensionslagarna.

Betjäningsstället sänder även ut ansökan till FPA:s lokalbyrå på den ort där den efterlevande maken är bosatt och antecknar i ansökan till vilken byrå ansökan har sänts. Sålunda får arbetspensionsanstalten veta vid vilken FPA-byrå EU-pensionsärendet behandlas.

Om förmånslåtare inte har haft en sådan anställning i Finland som omfattas av arbetspensionslagarna flyttar betjäningsstället över ansökan till FPA-lokalbyrån i den kommun där den efterlevande maken är bosatt för att utreda om den efterlevande maken har rätt till FPA-efterlevandepension utgående från att förmånslåtare har varit bosatt i Finland. FPA sänder ansökan jämte bilagor också till det EU-land i vilket den efterlevande maken har rätt till efterlevandepension.

Ansökan till FPA

Om ansökan om efterlevandepension lämnas in till en FPA-lokalbyrå anhängiggör den ansökan som en EU-ansökan samt fastställer förmånslåtarens och den efterlevande makens personuppgifter ur centralregistret som innehåller hela befolkningens personuppgifter. En anteckning om fastställelsen görs i ansökan. Lokalbyrån sänder ansökan till Pensionsskyddscentralen för vidare distribution till arbetspensionsanstalterna. I dessa fall fungerar FPA som utredande anstalt.

Lokalbyrån sänder ansökan till gruppen för internationella ärenden på FPA som i praktiken sköter den utredande anstaltens uppgifter.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

4.3.3

Den efterlevande maken är bosatt i Finland, rätt till efterlevandepension i Finland

Pensionsanstaltens åtgärder

PSC den utredande
anstalten

När en ansökan om efterlevandepension jämte bilagor som lämnats in till arbetspensionssystemet når en arbetspensionsanstalt fastställer den förmånslåtarens och den efterlevande makens personuppgifter ur centralregistret som innehåller hela befolkningens personuppgifter. En anteckning om fastställelsen görs i ansökan. Om det framgår att ansökan ännu inte har anhängiggjorts som en EU-ansökan anmäler pensionsanstalten till Pensionsskyddscentralen att EU-ansökan anhängiggjorts.

Pensionsskyddscentralen ger ett intyg över försäkringsperioderna E 205 FIN som gäller förmånslåtarens anställning i Finland, på basis av den anhållan som gjorts i samband med anmälan om anhängiggörandet (ETK 3301) och sänder sedan ut intyget till den teoretiska anstalten, FPA och utomlands.

Den teoretiska pensionsanstalten sänder blankett E 207 som gäller förmånslåtarens försäkringshistoria och blankett U för att fyllas i till den efterlevande maken. På denna blankett ger den efterlevande maken noggrannare uppgifter om förmånslåtarens anställningar i de andra EU-länderna. Om den efterlevande maken också har varit anställd utomlands, skall uppgifter även om honom ges på blankett E 207. Pensionsjämkningen grundar sig sedan på dessa uppgifter om den efterlevande makens egna beräknade framtida pension.

När blankett E 207 återkommit till pensionsanstalten, sänder pensionsanstalten blanketten, en kopia av pensionsansökan och alla handlingar som gäller de utländska anställningarna till Pensionsskyddscentralen. Pensionsanstalten ber Pensionsskyddscentralen inhämta följande uppgifter av de utländska kontaktorganen:

- försäkringsperioder som förmånslåtarens har haft i något annat EU-land (E 205), pensionsbeloppet eller en pensionsuppskattning
- försäkringsperioderna som den efterlevande maken haft i något annat EU-land, pensions-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

beloppet eller en pensionsuppskattning för den efterlevande maken.

FPA är den utredande anstalten

Om ansökan har lämnats in till FPA är FPA den utredande anstalten. I sådana fall skaffar FPA blankett E 207. FPA sänder en kopia av pensionsansökan och av alla handlingar som gäller olika anställningar utomlands samt bilaga U via Pensionsskyddscentralen till arbetspensionsanstalten.

Uppgifter om den efterlevande maken

Även om FPA är den utredande anstalten ber arbetspensionsanstalten alltid via Pensionsskyddscentralen om uppgifter om den efterlevande makens försäkringsperioder, den egna pensionens storlek eller en uppskattning av den efterlevande makens pension, som behövs för pensionsjämkningen.

Om Pensionsskyddscentralen inte får dessa uppgifter ber den teoretiska anstalten av den efterlevande maken om uppgifter över de löner som han haft under de fyra år som föregick förmånslåtarens dödsår. Kontaktorganen utomlands för inte register över förvärvsinkomsterna, Pensionsskyddscentralen kan alltså inte få dessa uppgifter av kontaktorganen.

Uppgifterna som behövs för pensionsjämkningen ber arbetspensionsanstalten om redan i samband med behandlingen av ansökan, om pensionsjämkningen görs inom ett år från förmånslåtarens död.

Interimistiskt beslut

Om rätt till efterlevandepension enligt finsk lagstiftning uppkommer kan den teoretiska pensionsanstalten genom ett interimistiskt beslut bevilja efterlevandepension enligt den nationella lagstiftningen (se punkt 5.1) och meddela Pensionsskyddscentralen därom genom ett pensionsfallsmeddelande. UM-sektionen får uppgifter om att en interimistisk pension beviljats genom Pensionsskyddscentralens utdrag över pensionsfall ("porkkana"). UM-sektionen förmedlar uppgifterna till det andra EU-landet genom att använda blankett E 001.

Åtgärder som den utredande anstalten vidtar

Enligt uppgifterna i den finska pensionsansökan fyller Pensionsskyddscentralen i blankett E 203 som är en EU-familjepensionsansökan.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Samtidigt anmäler Pensionsskyddscentralen förmänslåtarens försäkringsperioder i Finland till det andra EU-landet, dvs. bosättnings- och anställningsperioderna på blankett E 205 (se cirkulär A 73/93 intyg över försäkringsperioder E 205 FIN).

Pensionsskyddscentralen sänder blanketterna E 203, E 205 FIN och E 207 till det andra EU-landets kontaktorgan.

Om FPA är den utredande anstalten sköter gruppen för internationella ärenden på FPA de ovannämnda uppgifterna. FPA får anställningsperioderna av Pensionsskyddscentralen.

Uppgifterna för beräkningen av pro rata-pensionen

När en anstalt i något annat EU-land har fått EU-ansökan jämte bilagor från Finland fastställer den försäkringsperioderna i det egna landet och sänder uppgifterna om dem på blankett E 205 till Pensionsskyddscentralen, om den utredande anstalten är FPA sänds blanketten till gruppen för internationella ärenden på FPA.

Den utredande anstalten förmedlar uppgifterna om försäkringsperioderna till den teoretiska anstalten och till FPA-lokalbyrån i förmänslåtarens bostadskommun för uträkning av familjepensionen. Uppgifterna förmedlas allt efter som de inkommer.

Som utredande anstalt anmäler Pensionsskyddscentralen eller FPA uppgifterna om försäkringsperioderna i samtliga EU-länder till alla de länder i vilka förmänslåtaren har varit anställd (t.ex. de svenska uppgifterna till Portugal och vice versa), för att anstalterna i dessa länder skall kunna räkna ut beloppet för pro rata-familjepensionen.

4.3.4

Den efterlevande maken är bosatt i Finland, förmänslåtaren har inte varit anställd i Finland

Ansökan om efterlevandepension kan alltid lämnas in till en pensionsanstalt i den efterlevande makens bosättningsland.

Om en ansökan om efterlevandepension lämnas in till något betjäningsställe inom arbetspensionssystemet och förmänslåtaren inte har haft någon anställning i Finland som omfattas av arbetspensionslagarna (och detta inte antyds i ansökan eller dess bilagor),

Juridiska avdelningen

30.6.1995

flyttar betjäningssället över ansökan till FPA-lokalbyrån i den efterlevande makens bosättningskommun för att reda ut om förmånslåtaren hade varit bosatt i Finland. I sådana fall kan den efterlevande maken ha rätt till familjepension från FPA på basis av förmånslåtens boende.

FPA flyttar över uppgifterna från ansökan om efterlevandepension till blankett E 203, sänder den och blanketterna E 205 FIN och E 207 till kontaktorganen i de EU-länder där förmånslåtaren har varit anställd. Ansökan om efterlevandepension har i sådana fall inte alls varit anhängig inom arbetspensions-systemet.

4.3.5

Den efterlevande maken är bosatt i Finland, men uppfyller ej villkoren för efterlevandepension

Om den efterlevande maken inte uppfyller villkoren för efterlevandepension i Finland (ålder, tidpunkten för ingående av äktenskapet, äktenskapets varaktighet m.m.), men förmånslåtaren hade varit anställd i Finland, uppgör den utredande anstalten och pensionsanstalten pensionsansökan på ett sådant sätt som framförts i punkt 4.3.3. Den efterlevande maken kan ha rätt till pension i ett annat EU-land där förmånslåtaren har varit anställd.

Den teoretiska anstalten och den följande anstalten fattar avslagsbeslut som är slutliga, men utan anvisning om sökande av ändring (se punkt 6.7). Avslagsbesluten sänds till den utredande anstalten.

Pensionsskyddscentralen sänder blanketterna E 203, E 205 FIN och E 207 till alla de EU-länderna i vilka förmånslåtaren har försäkringsperioder.

4.3.6

Den efterlevande maken är bosatt i ett annat EU-land, förmånslåtaren har rätt till arbetspension även i Finland

När förmånstagaren till en person som har varit anställd i Finland är bosatt i ett annat EU-land, fungerar försäkringsanstalten i detta land som utredande anstalt i pensionsansökningsärendet.

När den efterlevande maken fyller i sitt bosättningslands ansökan om pension anmäler han även om förmånslåtaren har varit anställd i Finland. Den utredande anstalten i bosättningslandet sänder blankett E 203 som motsvarar ansökan, intyget över för-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

säkringsperioderna E 205 och blankett E 207 som gäller förmånslåtarens arbetshistoria utomlands till kontaktorganen i Finland (Pensionsskyddscentralen och FPA).

Pensionsskyddscentralen kontrollerar att alla nödvändiga uppgifter är upptagna i ansökan och ber om eventuella uppgifter som fattas. Pensionsskyddscentralen jämför uppgifterna i E 207 med uppgifterna i arbetsförhållanderregistret och om blanketten innehåller uppgifter som inte finns i arbetsförhållanderregistret, överförs utredningen på pensionsanstalten. Pensionsskyddscentralen sänder genast handlingarna för behandling till de arbetspensionsanstalter som behöver dem. De bilagor som fattas sänds allt efter som de når Pensionsskyddscentralen.

Sverige ger uppgifterna om förmånslåtarens försäkringsperioder fram till den tidpunkt det är möjligt att ge dem, uppgifterna om försäkringsperioderna under det senaste året har nämligen ofta inte kunnat ges i samband med ansökan. För dödsåret ges inga ATP-poäng. Vanligen känner pensionsanstalten inte till ATP-poängen för året innan dödsåret.

Till den utredande anstalten i sökandens bosättningsland sänder Pensionsskyddscentralen uppgifterna om arbetspensionsperioderna i Finland på blankett E 205 FIN och väntar på uppgifterna om perioderna i de övriga EU-länderna, om de inte kommit som bilaga till ansökan om familjepensionen. När de kommit sänder Pensionsskyddscentralen dem till den teoretiska anstalten för beräkning av pensionen. FPA sänder intyget över bosättningsperioden separat till den utredande anstalten utomlands.

Anhållan om pensionsjämningsuppgifterna

Om den efterlevande maken är bosatt i ett annat EU-land får pensionsanstalten inte, som bilaga till ansökan om familjepension, den efterlevande makens egna försäkringsperioder som pensionsanstalten behöver vid pensionsjämnings. Förmånslåtarens teoretiska anstalt begär genom förmedling av Pensionsskyddscentralen av kontaktorganen i de länder där den efterlevande maken har varit anställd om följande uppgifter

- som framgår ur intyget över försäkringsperioderna (E 205) i ett annat EU-land

Juridiska avdelningen

30.6.1995

- som gäller den efterlevande makens pensionsbelopp eller hans pensionsberäkning.

Om Pensionsskyddscentralen inte får de ovannämnda uppgifterna, ber den teoretiska anstalten av den efterlevande maken om uppgifter om hans pension för de fyra år som föregått förmånslåtarens död. Kontaktorganen utomlands har inte dessa uppgifter. På basis av dessa uppgifter och uppgifterna i blankett E 207 kan pensionsanstalten för pensionsjämkningen uppskatta den beräknade pensionen.

4.3.7

Den efterlevande maken är bosatt i ett annat EU-land, men uppfyller inte villkoren för efterlevandepensionen

En ansökan om efterlevandepension som nått ett kontaktorgan i Finland förmedlas till en pensionsanstalt på samma sätt som i punkt 4.3.6.

4.4

Ansökan om barnpension

Fastän en förmånslåtare har varit anställd i två eller flera EU-länder beviljas barnpension efter honom vanligen endast från ett land. Barnets bosättningsland är det land som primärt betalar ut barnpensionen.

I ett annat EU-land, där förmånslåtaren har varit anställd kan tilläggsutbetalning emellertid komma i fråga (se punkt 5.9). Förfarandet vid ansökan om barnpension avviker därför från förfarandet vid ansökan om efterlevandepension.

4.4.1

Ansökan inlämnas till

Ansökan om barnpension lämnas in till försäkringsanstalten på barnets bosättningsort.

4.4.2

Barnet är bosatt i Finland, Finland är det land som primärt betalar ut barnpensionen

En ansökan om barnpension som nått arbetspensionssystemet behandlas på samma sätt som en ansökan om efterlevandepension (se punkt 4.3).

Den som tar emot ansökan om familjepension för ett barn vidtar samma åtgärder som den som tar emot an-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

sökan om familjepension för den efterlevande maken (se punkt 4.3.2).

Ansökan om familjepension för ett barn behandlas på samma sätt som ansökan om familjepension för den efterlevande maken av pensionsanstalten, med undantag av att uppgifterna om den efterlevande makens försäkringsperioder och pension inte är nödvändiga. Även de åtgärder som den utredande anstalten vidtar är likadana som vid behandlingen av ansökan om familjepension för den efterlevande maken (se punkt 4.3.3).

4.4.3

Barnet är bosatt i Finland, förmånslåtaren har inte varit anställd i Finland

Ansökan om barnpension kan alltid lämnas in till en pensionsanstalt i barnets bosättningsland.

Om en ansökan om barnpension lämnas in till ett betjäningsställe inom arbetspensionssystemet och förmånslåtaren inte har haft en anställning i Finland som omfattas av arbetspensionslagarna, flyttar betjäningsstället över ansökan till FPA-lokalbyrån i barnets bosättningskommun. FPA-lokalbyrån reder ut om förmånslåtaren hade varit bosatt i Finland. I sådana fall kan barnet ha rätt till tilläggsutbetalning från FPA.

FPA flyttar över uppgifterna i ansökan om barnpension på blankett E 203, sänder den och blanketterna E 205 FIN och E 207 till kontaktorganet i det EU-land som primärt betalar ut barnpensionen.

Ansökan om barnpension är inte alls anhängig i arbetspensionssystemet.

4.4.4

Barnet är bosatt i ett annat EU-land, Finland är det land som primärt betalar ut barnpensionen

Om förmånslåtaren inte alls har varit anställd i barnets bosättningsland är arbetspensionsanstalterna i Finland de instanser som primärt betalar ut barnpensionen, om

- förmånslåtaren hade varit anställd enbart i Finland
- om förmånslåtaren hade varit anställd den längsta tiden i Finland eller

Juridiska avdelningen

30.6.1995

- den längsta anställningsperioden som förmånslåtaren haft hade varit lika lång i två eller flera EU-länder och han senast hade varit anställd i Finland eller
- förmånslåtaren förutom i Finland hade varit anställd endast i ett sådant EU-land som inte ger barnet rätt till barnpension (Belgien, Danmark, Frankrike; se punkt 3.2. gällande ett barn i England som saknar sina förälder).

Pensionsanstalterna i Finland är de instanser som betalar ut barnpensionen primärt även i de fall då en förmånstagare som har varit anställd i Finland fick finsk pension (arbetspension eller folkpension), som innehöll barntillägg eller om barnet fick barnbidrag i Finland, förutsatt att barnet inte fått dessa förmåner i bosättningslandet (se punkt 3.2).

I dessa situationer förmedlar den "utredande" anstalten i bosättningslandet ansökan E 203 till Finland jämte blanketterna E 205 och E 207 som bilagor. Anstalten i bosättningslandet borde sända dessa blanketter till kontaktorganen i Finland. Pensions-skyddscentralen förmedlar blanketterna till alla arbetspensionsanstalter i Finland som behöver dem.

Förmånslåtaren har varit anställd enbart i Finland

När förmånslåtaren har varit anställd enbart i Finland beviljas pensionen som en rent nationell pension. Den utredande anstalten vidtar samma åtgärder som ovan.

Förmånslåtaren har inte varit anställd i barnets bosättningsland

Om förmånslåtaren förutom i Finland har varit anställd även i andra EU-länder men inte i barnets bosättningsland, och Finland är det land som primärt betalar ut barnpensionen, behandlar den teoretiska anstalten i Finland ansökan om familjepension för barnet på samma sätt som ovan beskrivits.

I samarbetet mellan de nordiska länderna används blankett Y 5 "Nordisk blankett, familjeförmåner", för att reda ut möjligheten till tilläggsutbetalning. FPA får uppgifterna om barnpensionen enligt arbetspensionssystemet ur pensionsfallsregistret. FPA fyller i punkt 4 som gäller arbetspensionssystemets barnpension, den allmänna familjepensionen (FamPL) och barnbidrag samt sänder blanketten till

Juridiska avdelningen

30.6.1995

det andra nordiska landet. På basis av dessa uppgifter räknar det andra nordiska landet ut om det skall skall sköta om tilläggsutbetalningen.

FPA sköter även om meddelanden till andra länder än de nordiska länderna t.ex. genom att använda blankett E 001.

4.4.5

Barnet är bosatt i ett annat EU-land, en eventuell tilläggsutbetalning från Finland

Om ett barn som är förmånstagare är bosatt i ett annat EU-land är pensionsanstalten i barnets bosättningsland den instans som primärt betalar ut barnpensionen, om förmånslåtaren hade varit anställd även i barnets bosättningsland och barnet hade rätt till barnpension i detta land. I sådana fall förfaller en ansökan om barnpension som anhängiggjorts i Finland.

I sådana situationer kan tilläggsutbetalning från Finland bli aktuell.

I samarbetet mellan de nordiska länderna används blankett Y 5 för att reda ut en eventuell rätt till tilläggsutbetalning. På blanketten anmäler barnets bosättningsland de familjeförmåner som det primärt ansvariga landet betalar samt sänder blanketten till FPA. FPA sänder blanketten via Pensionsskyddscentralen till den teoretiska anstalten som räknar ut beloppet för den teoretiska barnpensionen och sänder sin beräkning som bilaga till blankett Y 5 till FPA.

På basis av arbetspensionsanstaltens beräkning och sina egna förmåner räknar FPA ut om tilläggsutbetalningen är aktuell samt sänder en kopia av blankett Y 5 till Pensionsskyddscentralen som vidarebefordrar den till arbetspensionsanstalterna (se punkt 5.9. beräkning av tilläggsutbetalning). Om tilläggsutbetalningen blir aktuell anhängiggörs ansökan om barnpension i arbetspensionssystemet på nytt som en EU-ansökan. FPA sänder blankett Y 5 till arbetspensionsanstalten trots att någon tilläggsutbetalning inte bli aktuell.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

4.5

Den efterlevande maken och barnet som pensionssökanden

När både den efterlevande maken och barnet ansöker om familjepension efter förmånslåtaren skall ansökan om efterlevandepension och ansökan om barnpension behandlas separat speciellt i de situationer i vilka det land som primärt betalar ut barnpensionen är ett annat land än Finland.

4.5.1

Den efterlevande maken och barnet är bosatta i Finland

I dessa situationer är den utredande anstalten belägen i Finland. Om förmånslåtaren hade varit anställd även i Finland framskrider behandlingen av ansökan om familjepension så som beskrivits i punkterna 4.3.3 och 4.4.2.

Om förmånslåtaren inte alls hade varit anställd i Finland flyttas ansökan om familjepension till FPA-lokalbyrån i den efterlevande makens bosättningskommun för att där reda ut om de sökande har rätt till familjepension på basis av förmånslåtarens bosättning i Finland. FPA förmedlar ansökningarna jämte bilagor till de övriga EU-länderna. I dessa situationer är ansökan om familjepension inte alls anhängig inom arbetspensionssystemet.

4.5.2

Den efterlevande maken och barnet är bosatta i ett annat EU-land

Om den efterlevande maken och barnet bor i samma EU-land förmedlar detta land ansökan jämte bilagor till Pensionsskyddscentralen och FPA på ett sådant sätt som förklaras i punkterna 4.3.5 och, om förmånslåtaren också hade arbetat i barnets bosättningsland, som i punkt 4.4.6. I sådana fall kan barnet beviljas tilläggsutbetalning från Finland.

Om förmånslåtaren inte hade varit anställd i barnets bosättningsland behandlas ansökan för barnets del på ett sådant sätt som förklarats i punkt 4.4.4.

4.5.3

Den efterlevande maken är bosatt i Finland, barnet i ett annat EU-land

För den efterlevande makens del är den utredande anstalten belägen i Finland, för barnets del i barnets bosättningsland. I dessa situationer behandlas ansökningarna om efterlevande- och barnpension som separata pensionsansökningar, ansökan om efterlevan-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

depension enligt punkt 4.3.3 och ansökan om barnpension enligt punkterna 4.4.4 eller 4.4.6. Beräkning av familjepensionen se punkt 5.

4.5.4

Barnet är bosatt i Finland, den efterlevande maken i ett annat EU-land

Om barnet är bosatt i Finland är anstalten som utreder ansökan om barnpension belägen i Finland och ansökan behandlas enligt anvisningarna i punkterna 4.4.2 (rätt till arbetspension i Finland) eller 4.4.3 (ingen rätt till arbetspension i Finland, överflyttning till FPA).

Ansökan om efterlevandepension kommer från den efterlevande makens bosättningsland till Pensions- skyddscentralen och FPA och ansökan behandlas enligt anvisningarna i punkt 4.3.5 (rätt till arbetspension i Finland) eller 4.3.6 (ingen pensionsrätt i Finland).

4.6

Dagen för pensionsansökans anhängiggörande

Anhängiggörande Pensionsansökan är anhängig också i de övriga medlemsstaterna den dag som ansökan lämnades in till en försäkringsanstalt i någon annan medlemsstat. Detta gäller även de situationer när nämnda försäkringsanstalt sänder ansökan vidare till en behörig anstalt i ett annat EU-land.

Dagen för anhängiggörandet har betydelse för om pensionen eventuellt beviljas retroaktivt men har ingen betydelse för en eventuell dröjsmålsförhöjning (se punkt 7.4).

Före 1.1.1994

Fastän en ansökan har anhängiggjorts i ett annat EU-land före 1.1.1994, antecknas 1.1.1994 som dagen för anhängiggörandet, om ansökan sänds till Finland senast 31.12.1995.

Om en dylik ansökan når Finland först 1.1.1996 eller senare, är dagen för anhängiggörandet den dag som ansökan når Finland (artikel 94 i förordning 1408/71).

Om Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet med det EU-land där ansökan anhängiggjorts, följs dock bestämmelserna om anhängiggörandet före 1.1.1995 i socialtrygghetsöverenskommelsen. Sålunda godkänns dagen för anhängiggörandet i det andra lan-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

det vanligen i Finland. De nordiska länderna, Grekland och Spanien utgör undantag.

De nordiska länderna

I den nordiska konventionen om social trygghet har stadganden om anhängiggörandet inte ingått. Därför tillämpas stadgandena i förordning 1408/71 på ansökningar som anhängiggjorts före 1.1.1994.

Om dagen för anhängiggörandet i ett annat nordiskt land inträffar före 1.1.1994 och ansökan sänds till Finland på blankett E senast 31.12.1995, antecknas 1.1.1994 som dagen för anhängiggörandet. Om en dylik ansökan sänds till Finland först 1.1.1996 eller senare, är dagen för anhängiggörandet den dag då ansökan har nått Finland.

Grekland och Spanien

Överenskommelsen med Grekland och Spanien innehåller en begränsning enligt vilken en ansökan som gäller Finland skall nå Finland inom sex månader från den dag då ansökan ursprungligen har uppgjorts. Om ansökan inkommer senare är dagen för anhängiggörandet den dag då ansökan nådde Finland.

Anteckning av dagen för anhängiggörandet

Om familjepensionen beviljas retroaktivt enligt 4 b § APL, beviljas pensionen för ett år före den månad som följer efter dagen för anhängiggörandet. Om en ansökan som inkommit till Finland från utlandet inte har någon dag för anhängiggörandet, antecknar Pensionsskyddscentralen dagen för undertecknandet som dagen för anhängiggörandet i pensionsfallsregistret och i övre delen av ansökan. Om också den saknas antecknar Pensionsskyddscentralen att den dag då ansökan nådde Pensionsskyddscentralen är dagen för anhängiggörandet. Om en pensionsanstalt beviljar familjepensionen retroaktivt ber den Pensionsskyddscentralen reda ut den korrekta dagen för anhängiggörandet.

Anmälan till handläggningsregistret

Pensionsskyddscentralens register godkänner också tidigare dagar för anhängiggörandet.

Om en ansökan har avslagits före 1.1.1994 och besvärsinstansen senare beviljar pensionen, anmäler pensionsanstalten att dagen för EU-anshängiggörandet

Juridiska avdelningen

30.6.1995

är dagen för anhängiggörandet för den tidigare ansökan.

5 BERÄKNING AV PENSIONEN

5.1 Inledning

Familjepensionen räknas alltid ut enligt EU-stadgandena då förmånslåtare förutom i Finland hade varit anställd i ett annat EU-land och förmånstagarna är bosatta i något EU-land. För att få familjepension i Finland måste förmånstagaren uppfylla villkoren för rätten till familjepension enligt arbetspensionslagarna i Finland (t.ex. gällande barnpension yngre än 18 år).

Sättet att bestämma familjepension för den efterlevande maken och barnet är olika när EU-stadgandena tillämpas. Därför behandlas efterlevandepensionen och barnpensionen mer åtskilda från varandra än tidigare. Den efterlevande maken beviljas efterlevandepension i alla de EU-länder där förmånslåtare hade varit anställd och där den efterlevande maken uppfyller villkoren för familjepension.

Barnpensionen däremot beviljas huvudsakligen från ett enda land så att förmånslåtarens anställningar i de övriga EU-länderna beaktas vid beräkningen av pensionen som om han hade varit anställd i det land som beviljar pensionen.

Fastän efterlevandepensionen och barnpensionen bestäms på olika grunder, beaktas dock alla de barn vid beräkningen av familjepensionen som förmånstagare, som enligt de finska arbetspensionslagarna får familjepension oberoende av om de får barnpension i Finland eller inte. En efterlevande make med två minderåriga barn som bor i ett EU-land får en efterlevandepension som är 5/12 av förmånslåtarens pension fastän barnen får barnpension endast från ett annat land.

5.2 Hur inverkar EU-stadgandena på beräkningen av familjepensionen

Efterlevandepension

Om förmånslåtare förutom i Finland hade varit anställd i ett annat EU-land skall den efterlevandepensionen räknas ut på två olika sätt: som en nationell pension (som rent nationell eller som en nationell pension enligt överenskommelsen om social trygghet) och som pro rata-pension. Som efterlevandepension

Juridiska avdelningen

30.6.1995

depension beviljas det alternativ som ger den större pensionen.

Barnpension

Barnpensionen skall alltid räknas ut separat från efterlevandepensionen dock så att alla förmånslåtares pensioner beaktas vid samordningen (punkt 5.8). I Finland räknas barnpensionen ut antingen som primär barnpension eller som en tilläggsutbetalning, om barnpensionen i barnets bosättningsland är mindre än den skulle vara i Finland (punkt 5.9 Tilläggsutbetalning).

Vid beräkningen av primär barnpension beaktas förmånslåtarens försäkringsperioder i de övriga EU-länderna som om de vore anställningar i Finland.

Förmånslåtarens pension som "grund" för efterlevandepensionen**"Tidigare grund"**

Om förmånslåtaren redan hade gått i pension och pensionsbeslutet hade givits före 1.1.1994, räknas förmånslåtarens pension vanligen inte ut enligt EU-stadgandena på nytt. Det har ingen betydelse om förmånslåtaren lyfte invalidpension, ålderspension eller en pension som börjat som invalidpension och som ändrats till ålderspension. I sådana fall bestäms efterlevandepensionen på samma sätt som den skulle ha bestämts före 1.1.1994.

Förmånslåtarens pension skall räknas ut på nytt om den efterlevande maken ber om att förmånslåtarens pension skall justeras så att den motsvarar EU-stadgandena.

Om förmånslåtaren redan vid sin död fick pension som räknats ut enligt EU-stadgandena, räknas grunden för familjepensionen inte ut på nytt. I sådana fall bestäms efterlevandepensionen enligt den pension som beviljats förmånslåtaren. När efterlevandepensionen beviljas jämförs inte mera vilken pension som är förmånligare, förmånslåtarens nationella pension eller pro rata-pensionen.

Om den återstående tiden i förmånslåtarens pension har delats, men den efterlevande maken inte har rätt till familjepension i ett annat nordiskt land, avlägsnas den återstående tiden:s delning i förmånslåtarens pension. Som grund för efterlevandepensionen ligger då en sådan pension som den efterlevande maken haft som innehåller en odelad återstående tid. Grunden för familjepensionen räknas alltså ut på nytt till denna del.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Delningen av den återstående tiden avlägsnas dock inte om utbetalningen av efterlevandepensionen i ett annat nordiskt land upphör t.ex. på basis av de stadganden som motsvarar pensionsjämkningen i Finland.

"Ny grund"

Om förmånslåtarens vid sin död inte fick pension räknas förmånslåtarens pension ut enligt EU-stadgandena. Enligt dessa stadganden kan återstående tid höra till förmånslåtarens pension fastän återstående tid enligt de nationella stadgandena i Finland inte mera kan räknas till pensionen (bilagebestämmelse VI i förordning 1408/71).

Ett villkor för att rätten till återstående tid skall uppstå enligt bilagebestämmelsen i förordningen är att förmånslåtarens har blivit arbetsoförmögen eller att han har avlidit medan han var anställd i ett EU-land eller medan han bedrivit företagverksamhet där. Den återstående tiden inverkar dock inte med full effekt på pensionsbeloppet i Finland, endast i förhållande till i vilken utsträckning förmånstagaren hade försäkringsperioder i Finland.

Om förmånslåtarens har fått invalidpension i ett annat EU-land men hans ansökan om invalidpension har avslagits i Finland, räknas förmånslåtarens finska familjepensionsgrundande pension ut på samma sätt som den hade räknats om förmånslåtarens på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen.

Om förmånslåtarens hade fått sjukförsäkringsdagpenning under ett år före sin dödsdag från ett annat EU-land eller om han avlidit inom ett år från den tidpunkt då invalidpensionen började, räknas grunden för den finska familjepensionen (förmånslåtarens invalidpension) ut på samma sätt som om förmånslåtarens hade blivit arbetsoförmögen samma dag som EU-landets pensionsfall inträffade (7 a § 1 mom. APL).

5.3

Socialtrygghetsöverenskommelsernas inverkan på familjepensionen

Enligt förordning 1408/71 kan medlemsstaterna ingå överenskommelser om social trygghet i enlighet med principer och anda i förordningen. Överenskommelserna tillämpas om de anmälts i bilaga IV D i förordningen.

Stadgandena i socialtrygghetsöverenskommelsen gäller enbart beräkningen av pension enligt den nationella

Juridiska avdelningen

30.6.1995

lagstiftningen. De inverkar inte på uträkningen av den teoretiska pensionen eller pro rata-pensionen som räknas ut enligt EU-stadgandena.

En socialtrygghetsöverenskommelse mellan Finland och ett land utanför EU-området (t.ex. överenskommelsen med USA) kan även inverka på familjepensionens belopp. En dylik överenskommelse beaktas inte vid uträkningen av en nationell pension enligt förordningen. Familjepensionen beviljas dock i enlighet med ifrågavarande socialtrygghetsöverenskommelse, om pensionen genom att räknas ut på detta sätt blir större än om den räknats ut enligt förordningen. I sådana fall uträknas den rent nationella pensionen, pensionen enligt socialtrygghetsöverenskommelsen mellan Finland och USA samt pro rata-pensionen, därefter väljs den pension som är den största.

De nordiska länderna

Den nya nordiska konventionen om social trygghet (nedan den nordiska konventionen) trädde i kraft fr.o.m. 1.1.1994. Konventionen innehåller bl.a. stadganden om hur den återstående tidens andel i pensionen räknas ut när förmånslåtare har rätt till återstående tid i minst två nordiska länder (artikel 15). Avsikten med stadgandet är att hindra att återstående tid beaktas samtidigt i de olika nordiska länderna.

Om två nordiska länder beräknar återstående tid i förmånslåtarens pension delas den samtida nationella återstående tiden enligt artikel 15 i den nordiska konventionen.

Tyskland

Överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Tyskland reformeras. Ett stadgande om delning av den återstående tiden som motsvarar artikel 15 i den nordiska konventionen kommer att ingå i överenskommelsen. Endast Finland delar den nationella återstående tiden. Tyskland tillämpar aldrig detta stadgande i sin egen pension eftersom den rent nationella pensionen i Tyskland innehåller återstående tid endast i förhållande till i vilken mån förmånslåtare hade försäkringsperioder i Tyskland.

Österrike

Den österrikiska överenskommelsen kommer att reformeras på samma sätt som den tyska.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

5.4

Uppgifter som behövs för beräkningen av pensionen

För beräkningen av familjepensionen enligt EU-stadgandena behövs uppgifter om

- förmånslåtarens försäkringsperioder,
- beloppet för förmånslåtarens pension eller det beräknade beloppet för pensionen,
- försäkringsperioderna för den efterlevande maken och
- beloppet eller det beräknade beloppet för den efterlevande makens pension.

De uppgifter som behövs för pensionsjämkningen bes i samband med behandlingen av ansökan, om pensionsjämkningen görs inom ett år från den tidpunkt då förmånslåtaren avled.

Pensionsjämkningen kan göras genom en uppskattning av försäkringsperioderna som baserar sig på blankett E 207, eftersom de senaste försäkringsperioderna inte genast finns tillgängliga.

5.5

Beräkningen av den nationella efterlevandepensionen och pro rata-efterlevandepensionen

5.5.1

Efterlevandepension enligt **nationell lag**

Förmånslåtarens

pension som grund Efterlevandepensionen enligt nationell lag bestäms på basis av förmånslåtarens pension som har räknats ut enligt anställningsperioderna (försäkringsperioderna) som omfattas av de finska arbetspensionslagarna. Efterlevandepensionen enligt nationell lag beviljas antingen som rent nationell eller som en nationell pension som justerats enligt överenskommelsen om social trygghet.

Rent nationell

a) Efterlevandepensionen är **rent nationell** när den bestämts enbart på basis av förvärvsverksamhet som omfattas av de finska arbetspensionslagarna och på basis av den nationella lagstiftningen.

För att kunna göra en jämförelse räknas förmånslåtarens nationella APL-pension ut så att den blir lika stor som grundtryggheten eftersom förmånslåtarens

Juridiska avdelningen

30.6.1995

pro rata-pension för APL:s del också är grundtrygghetsenlig. Andelen i tilläggspensionen enligt APL fogas till efterlevandepensionen först efter jämförelsen oberoende av om pensionen beviljas som en nationell pension eller som en pro rata-pension.

Däremot räknas den nationella efterlevandepensionen inom den offentliga sektorn enligt tilläggspensionsskyddet, om den nationella lagstiftningen tillåter det.

Den efterlevande makens andel av förmånslåtarens pension

En icke samordnad efterlevandepension utgör beroende på antalet barn en andel som är $6/12 - 2/12$ av förmånslåtarens rent nationella pension. På bråktalet, som bestämmer efterlevandepensionens andel av förmånslåtarens pension, inverkar alla barn som är förmånstagare enligt den finska lagstiftningen fastän barnen inte får barnpension i Finland.

Samordning

Familjepensionen samordnas som en helhet. I samordningen tas förmånstagarnas alla pensioner med oberoende av om samordningen görs i den nationella eller teoretiska familjepensionen. Det totala beloppet för familjepensionen är beroende av antalet förmånstagare $6/12 - 12/12$ av förmånslåtarens pension. Efter samordningen delas familjepensionen mellan förmånstagarna i ett sådant förhållande som motsvarar de icke samordnade pensionerna.

Efter samordningen pensionjämkas efterlevandepensionen om stadgandena om pensionsjämkning skall tillämpas (punkt 5.5.3).

Nationell pension enligt konventionen om social trygghet

b) Vid bestämningen av den nationella efterlevandepensionen tillämpas stadgandena i konventionen om social trygghet, om det finns förutsättningar för att tillämpa överenskommelsen.

Den återstående tiden beaktas alltid vid beräkningen av den nationella pensionen om rätten till återstående tid finns enligt den nationella lagstiftningen. Samtidig återstående tid i efterlevandepensionen

Juridiska avdelningen

30.6.1995

från två olika nordiska länder förhindras genom att dela den nationella återstående tiden (artikel 15 i den nordiska konventionen om social trygghet).

Finland tillämpar artikel 15 i den nordiska konventionen och delar den återstående tiden när förmåns-låtaren har rätt till nationell återstående tid i Finland och när återstående tid ingår i pensionen som beviljas i ett annat nordiskt land antingen enligt bilagebestämmelse VI i förordning 1408/71 eller enligt det ifrågavarande landets nationella lagstiftning. Endast den nationella återstående tiden delas.

Den delade återstående tiden fås genom att den odelade återstående tiden multipliceras med samma proportionella andel som de faktiska försäkringsperioderna i Finland och de sammanlagda faktiska försäkringsperioderna i de nordiska länderna. Av försäkringsperioderna i de nordiska länderna beaktas endast försäkringsperioderna i de länderna som fogar återstående tid till pensionen dvs. försäkringsperioderna på Island, i Sverige och i Norge.

Den icke samordnade efterlevandepensionen räknas ut på basis av förmånslåtarens pension som bestämts enligt socialtrygghetskonventionen. Därefter samordnas familjepensionen. Av den samordnade familjepensionen utgör efterlevandepensionen den del som den icke samordnade efterlevandepensionen utgör av den icke samordnade familjepensionen.

5.5.2

Pro rata-efterlevandepension

Den efterlevandepensionsgrundande teoretiska pensionen för förmånslåtarens räknas ut som den nationella pensionen, men anställningarna i de övriga EU-länderna jämföras med anställningarna i Finland.

Återstående tid fogas till förmånslåtarens teoretiska pension när detta är tillåtet enligt den nationella lagen. Fastän återstående tid enligt den nationella lagen inte mera kan fogas till förmånslåtarens pension, ger bilagebestämmelse VI i EU-förordningen 1408/71 rätt till återstående tid, om förmånslåtarens har blivit arbetsoförmögen eller om han har avlidit medan han var anställd i ett EU-land eller medan han bedrev företagareverksamhet där.

Utgående från denna teoretiska pension för förmånslåtarens (Försäkringsperioderna EU-länderna/Finland x

Juridiska avdelningen

30.6.1995

de nationella fribreven + förhöjt tillväxtbelopp, arbetspensionstillägg och återstående tid) uträknas den icke samordnade andelen för den efterlevande maken. Därefter samordnas den teoretiska familjepensionen. Utgående från denna samordnade familjepension räknas den efterlevande makens andel ut.

Om stadgandena för pensionsjämkningen skall tillämpas görs pensionsjämkningen i den teoretiska samordnade efterlevandepensionen. Den efterlevande makens pro rata-pension uträknas enligt denna samordnade, pensionsjämkade teoretiska efterlevandepension.

Den större beviljas

Efter att den nationella efterlevandepensionen och pro rata-pensionen för den efterlevande maken har räknats ut jämförs dessa pensioner med varandra. Den större beviljas som efterlevandepension.

5.5.3

Pensionsjämkning

Den sk. pensionsjämkningen inverkar på beloppet för efterlevandepensionen som räknats ut enligt EU-stadgandena, det samma gäller den nationella efterlevandepensionen. Vid pensionsjämkningen minskar den efterlevande makens egna arbetspensioner den fulla efterlevandepensionen.

Pensionsjämkningen förrättas

- genast då efterlevandepensionen börjar, när familjepensionen beviljas en efterlevande make som fyllt 65 år, som redan gått i arbetspension
- när den icke pensionsjämkade efterlevandepensionen har betalats under 6 månader, om den efterlevande maken inte har fyllt 65 år och inte får egen arbetspension
- när det yngsta hemmaboende barnet vid förmansslåtarens frånfälle fyller 18 år.

Som den efterlevande makens egna arbetspensioner beaktas antingen de pensioner som han vid denna tidpunkt får, eller de invalidpensioner som den efterlevande maken skulle få om han hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt som hans maka avled eller den dag barnet fyllde 18 år. Pensioner från utlandet eller pensionstryggheten som den efterlevande maken tjänat in utomlands beaktas också i index för pensionsjämkningstidpunkten.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Pensionsjämningsgrunden utgörs av en gräns som bestämts enligt summan för förmånslåtarens arbetspensioner. Den efterlevande makens egna arbetspensioner jämförs med denna gräns.

Pensionsjämningsgrunden är 3 821 mk/mån om förmånslåtarens pensioner, även de pensioner som betalas från utlandet, överstiger detta belopp (348 mk ind. 142 i 8 d § 1 mom. APL). Om förmånslåtarens pensioner uppgår till högst 3 821 mk/mån, men är mer än 1 516 mk/mån (127 mk,50 mk ind. 142 i lagen) är pensionsjämningsgrunden pensionernas summa. Om pensionerna uppgår till högst 1 516 mk motsvarar pensionsjämningsgrunden detta belopp.

Om den efterlevande makens egna arbetspensioner överstiger pensionsjämningsgrunden dras hälften av den överskjutande delen av från efterlevandepensionen.

Bestämning av pensionsjämningsgrunden

Pensionsjämningsgrunden för den rent nationella efterlevandepensionen bestäms enligt förmånslåtarens pension i Finland eller de intjänade pensionerna samt förmånslåtarens pension från utlandet (EU-länderna eller något annat land) eller den i utlandet beräknade pensionen (total arbetspension). Om det inte är möjligt att få en beräknad pension (pensionsuppskattning) från utlandet bestäms pensionsjämningsgrunden enligt förmånslåtarens teoretiska pension.

Pensionsjämningsgrunden för den nationella efterlevandepensionen enligt socialtrygghetsöverenskommelsen bestäms som ovan, men som den efterlevande makens pension i Finland eller som de intjänade pensionerna beaktas den nationella pensionen (dvs. delad återstående tid) enligt socialtrygghetsöverenskommelsen.

Pensionsjämningsgrunden för den teoretiska efterlevandepensionen bestäms enligt den efterlevande makens teoretiska pension.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Den efterlevande makens
egna pension i pensions-
jämkningen

Förutom den efterlevande makens egna pensioner i Finland beakts dessutom hans pensionsinkomst från utlandet vid pensionsjämkningen.

Om den efterlevande maken ännu inte lyfter pension, ligger den beräknade pensionen till grund för den efterlevande makens egna pension vid pensionsjämkningen. Den beräknade pensionen bestäms som invalidpension, som den efterlevande maken får om han har blivit arbetsoförmögen samma dag som förmånslåtaren har avlidit (eller samma dag som det yngsta barnet fyller 18 år). Den beräknade pensionen fastställs även utgående från den efterlevande makens anställningar utomlands.

Uppgifter om beloppet för den efterlevande makens pension eller en uppskattning av pensionen i de EU-länder där han har varit anställd eller i vilka kan lyfter pension behövs vid pensionsjämkningen. Om den efterlevande maken inte är en pensionstagare men han har varit anställd i olika EU-länder är det tillräckligt om dessa länder ger uppgifter om försäkringsperioderna och uppskattar pensionsbeloppet.

Den pensionsanstalt som räknar ut den teoretiska pensionen ber om ovannämnda uppgifter via Pensions-skyddscentralen. När den teoretiska pensionsanstalten har fått dessa uppgifter sänder den dem till den följande anstalten.

Om pensionsjämkningen skall förrättas inom ett år från den tidpunkt då förmånslåtaren har avlidit ber pensionsanstalten om uppgifter om den efterlevande makens försäkringsperioder, pensioner och pensionsuppskattning redan i samband med ansökan om familjepensionen.

Som den efterlevande makens egna pension används samma pensionsbelopp vid pensionsjämkningen av både den teoretiska pensionen och den nationella familjepensionen.

Den efterlevande makens egna pension beaktas vid pensionsjämkningen:

När den efterlevande maken redan lyfter pension beaktas det sammanlagda beloppet av pensionerna i Finland och utomlands.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

När den efterlevande maken inte lyfter pension,

- och arbetspensionsanstalten har fått försäkringsperioderna och pensionsuppskattningen från ett annat EU-land beaktas summan av det belopp som är större, dvs. antingen den finska nationella pensionen eller pro rata-pensionen, och pensionsuppskattningen i det andra EU-landet,
- och arbetspensionsanstalten endast får en pensionsuppskattning, men inte försäkringsperioderna, beaktas summan för pensionsberäkningen och den nationella pensionen som räknats ut för den efterlevande maken, (om försäkringsperioderna inkommer senare, kan pensionsjämkningen i den efterlevande makens pension förrättas på nytt som ovan; om beslutet är slutligt och pensionsbeloppet stiger, kan korrigeringen genomföras som en självkorrigering, och om pensionen blir mindre, som en korrigerering av sakfel eller genom att upphäva beslutet)
- och arbetspensionsanstalten inte får pensionsuppskattningen från det andra landet, men får uppgifter om försäkringsperioderna beaktas den efterlevande makens teoretiska pension,
- och om arbetspensionsanstalten t.ex. från Tyskland får en uppskattning om den efterlevande makens pension och försäkringsperioder, men endast en uppskattning om pensionen från Frankrike, beaktas summan av pensionsuppskattningarna och den rent nationella pensionen i Finland (pro rata-pensionen får inte räknas ut enbart på basis av försäkringsperioderna i Tyskland eftersom EU-arbetshistorian är ofullkomlig då försäkringsperioderna i Frankrike fattas och sålunda dimensioneras pro rata-pensionen inkorrekt)
- och om arbetspensionsanstalten inte får en pensionsuppskattning eller försäkringsperioderna från de övriga EU-länderna, men om den efterlevande makens anställningsperioder och lönen framgår ur antingen ansökan om familjepension eller ur de övriga handlingarna beaktas, på basis av dessa uppgifter, pensionen som uppskattas enligt

Juridiska avdelningen

30.6.1995

lagstiftningen i Finland. Förutsättningen är emellertid att uppgifterna är tillförlitliga.

Om uppgifterna för den efterlevande makens försäkringsperioder (t.ex. APT-poäng) inte finns tillgängliga för pensionsfallsåret eller för året därförinnan, förrättas pensionsjämkningen enligt de uppgifter som finns tillgängliga. Av beslutet bör det dock framgå vilka år som ligger till grund för pensionsuppskattningen för den efterlevande makens egna pension.

Pensionsjämkning och uppdelning av den halverade överskjutande delen

När pensionsjämkningsgrunden har fastställts (cirkulär A 11/90, s. 28), jämförs den efterlevande makens egna pension med denna pensionsjämkningsgrund. Därefter halveras skillnaden, den överskjutande delen, mellan den efterlevande makens egna pension och pensionsjämkningsgrunden. Efterlevandepensionen minskas med denna del.

Den nationella pensionen

Om EU-efterlevandepensionen fastställs som en nationell pension, uppdelas den halverade överskjutande delen som minskar efterlevandepensionen i förhållande till det andra landets beräknade efterlevandepension och efterlevandepensionen i Finland (ett räkneexempel följer i följande punkt).

Om efterlevandepension i Finland beviljas av en pensionsanstalt inom både den privata och offentliga sektorn, beaktas även det beräknade beloppet för efterlevandepensionen i ett annat EU-land, när det bestäms, i hur hög grad efterlevandepensionerna som beviljats inom de olika pensionssystemen skall minskas.

Den halverade överskjutande delen uppdelas på följande sätt mellan de olika pensionssystemen:

Först räknas det sammanlagda beloppet för EU-efterlevandepensionerna ut: Till efterlevandepensionen i Finland (t.ex. StPL + APL) fogas beloppet för den beräknade efterlevandepensionen i ett annat EU-land. Beloppet är den del av förmånslåtarens pension i ett annat EU-land som motsvarar den efterlevande makens andel då den räknats ut enligt lagstiftningen

Juridiska avdelningen

30.6.1995

i Finland. (t.ex. om förmånslåtarens pension i ett annat EU-land är 500 mk och den efterlevande maken är ensam förmånstagare, är beloppet för det andra EU-landets beräknade efterlevandepension som skall beaktas vid uppdelningen av den halverade överskjutande delen 6/12 av förmånslåtarens pension dvs. 250 mk.)

Den nationella efterlevandepensionen inom den privata sektorn minskas med den proportionella delen som efterlevandepensionen inom den privata sektorn utgör av alla EU-länders efterlevandepension. (T.ex. APL 500, StPL 750 och ett annat EU-land 250. Hälften av den överstigande delen är 500. APL:s andel är $500/1500 \times 500 = 166,67$. APL-efterlevandepensionen är 333,33 mk).

Pro rata-pension När pro rata-pensionen räknas ut förrättas pensionsjämkningen i den teoretiskt samordnade efterlevandepensionen. Om beloppet för efterlevandepensionen minskas på grundval av pensionsjämkningen görs minskningen i den teoretiska efterlevandepensionen. Den efterlevande makens pro rata-andel räknas utgående från denna pension. Eftersom den halverade överstigande delen har minskats från den teoretiska efterlevandepensionen har pro rata-pensionen redan pensionsjämkats.

Om den teoretiska pensionsanstalten har beviljat efterlevandepensionen med ett interimistiskt beslut använder den följande anstalten detta belopp vid uppdelningen av den överstigande delen.

Pensionsjämkning efter omställningspension

Trots att pensionsanstalten vid uträkningen av omställningspensionen redan har jämfört vilken pension som är förmånligast, jämförs i samband med pensionsjämkningen som förrättas efter omställningspensionen på nytt vilken pension som är förmånligare, den nationella eller pro rata-efterlevandepensionen.

5.5.4

Den följande anstalten och samordning

Den följande anstalten kan bevilja nationell fribrevspension genom ett slutligt beslut innan beloppet för den slutliga pensionen enligt EU-stadgandena blivit klart. Detta beror på att den teoretiska pensionsanstalten vid beräkningen av den teoretiska pensionen primärt minskar samordningens överstigande del från andelen för den återstående tiden och den

Juridiska avdelningen

30.6.1995

förhöjda tillväxten. Därför inverkar samordningen vanligen inte på beloppet för den följande anstaltens fribrev.

Om fribrevet borde samordnas när beloppet för pensionen enligt EU-stadgandena blivit klart, görs samordningen enligt 8 a § 1 mom. 4 punkten APL från den tidpunkt då pensionen börjar.

Den teoretiska pensionsanstalten anmäler till den följande anstalten när fribrevspensionen skall samordnas. Om ändringen i pensionsbeloppet är ringa behöver samordningen inte göras.

Samordning

Om andelen för den återstående tiden och den förhöjda tillväxten inte räcker till för minskningen av samordningens överstigande del i den teoretiska pensionen vid bestämningen av **pro rata-pensionen**, uppdelas den del som hänför sig till fribreven i proportion till fribrevsbeloppen.

Den följande anstaltens icke samordnade fribrev är 2 000 mk som den följande anstalten har beviljat genom ett slutligt beslut. Den teoretiska anstaltens fribrev är 3 000 mk. Den i pensionen ingående andelen för den återstående tiden är 500 mk. Samordningens överstigande del är 1200 mk. Samordningen minskar fribreven med 700 mk. Detta uppdelas i proportion till fribreven ($2000/5000 \times 700 = 280$). Samordningsminskningen för den följande anstaltens fribrev är 280 mk. Den följande anstalten ger ett justeringsbeslut och justerar fribrevspensionen så att beloppet utgör 1 720 mk från den tidpunkt då pensionen börjar.

Om den teoretiska anstalten har gett sitt beslut före den följande anstalten och samordningen inte inverkat på fribrevsbeloppen, anmäler den teoretiska anstalten till den följande anstalten att den kan bevilja sina fribrev icke samordnade.

Om den teoretiska anstalten beviljar pensionen **som nationell enligt socialtrygghetskonventionen** (återstående tiden delad) och den återstående tiden är tillräcklig för samordningens överskjutande del, anmäler den till den följande anstalten att den följande anstalten kan bevilja sina fribrev icke samordnade.

Om den följande anstalten redan har beviljat sina icke samordnade fribrev med ett slutligt beslut, och den återstående tiden i samordningen av den na-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

tionella pensionen enligt socialtrygghetskonventionen som den teoretiska anstalten har räknat ut, inte är tillräcklig för att minska den överskjutande delen, delas den del som hänför sig till fribreven så att den minskas från de olika pensionsanstalternas fribrev i proportion till fribrevsbeloppen (som i pro rata-pensionen fastän den beviljade pensionen är nationell).

Exempel 1

Exempel på beräkning av efterlevandepension när förmånslåtaren inte lyfter pension. Förmånslåtaren har senast varit anställd i Finland och inga barn är förmånstagare.

Sverige	Finland	återstående tid	pensionsfallet år
108 mån	193 mån	201 mån	1994

Förmånslåtaren har sammanlagt 193 månader i försäkringsperioder i Finland (APL-anställningstid 174 månader och arbetslöshetstid 19 månader). Förmånslåtaren hade haft 19 månader och 3 dagar som omfattas av arbetslöshetstryggheten. Arbetspensionskoefficienten är 0,037.

Försäkringsperioderna i Sverige är 108 månader. EU-försäkringsperioderna är sammanlagt 301 månader.

Den pension som förmånslåtaren har tjänat in i Finland är **1 548,29 mk/mån** (fribrev). I den intjänade pensionen ingår ett arbetspensionstillägg. Den senaste anställningen har upphört 18.1.1994. Den pensionsgrundande lönen för den senaste anställningen är **5 496,43 mk/mån**.

Förmånslåtarens pension i Sverige är **418,97 mk/mån**.

Eftersom förmånslåtaren har avlidit medan hans anställning pågick, fogas enligt bilagebestämmelse VI i förordning 1401/71 återstående tid till förmånslåtarens pension som grundar sig på den svenska familjepensionen. När Sverige beviljar en familjepension som innehåller återstående tid tillämpar Finland artikel 15 i den nordiska konventionen. Vid uträkningen av den nationella pensionen beaktas stadgandena i socialtrygghetskonventionen dvs. den återstående tiden delas.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Nationell pension för förmånslåtaren enligt socialtrygghetskonventionen:

$$1\ 548,29 + \frac{193}{301} \times \frac{201 \times 1,5 \times 5\ 496,43}{1200} \times 1.037 = 2\ 466,53 \text{ mk}$$

Nationell pension för den efterlevande maken enligt socialtrygghetskonventionen:

$$6/12 \times 2\ 466,53 = 1\ 233,27 \text{ mk/mån.}$$

Samordningsgrunden är 5 496,43 mk (index 1688).
Samordningsgränsen är 1 648,93 mk. Samordningen in-
verkar inte på efterlevandepensionen.

Pensionsjämkning:

Pensionsjämkningen efter omställningspension

1) Pensionsjämkningsgrunden för den nationella efterlevandepensionen bestäms enligt förmånslåtarens pensioner i Finland och Sverige. Förmånslåtarens sammanlagda pensioner är 2 885,50 mk.

Eftersom förmånslåtarens pensioner är mindre än den övre gränsen för pensionsjämkningsgrunden 3 821,06 mk, men överstiger 1 515,63 mk som är den nedre gränsen för pensionsjämkningsgrunden, utgör pensionsjämkningsgrunden det sammanlagda beloppet för förmånslåtarens pensioner. Pensionsjämkningsgrunden är 2 885,50 mk/mån.

2) Den efterlevande makens egna pension:

a) Den efterlevande makens egna pension i Sverige: Den efterlevande maken får inte pension i Sverige, men hans pension har uppskattats till 1 704 mark i månaden.

b) Bestämning av den efterlevande makens egna pension i Finland:
Som pension i Finland beaktas den större pensionen, antingen den nationella eller pro rata-pensionen:

Den efterlevande makens egna nationella pension:

Sverige	Finland KAPL	Återstående tid
----- 132 mån	----- 199 mån	----- 150 mån

Den efterlevande makens försäkringsperioder i Finland uppgår till 199 månader (KAPL inkomster). För-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

säkringsperioderna i Sverige uppgår till 132 månader.

Den efterlevande makens egna nationella pension enligt socialtrygghetskonventionen:

Inkomsterna som överstiger det övre gränsbeloppet enligt KAPL (7 § 1 mom. KAPL) är sammanlagt 1 982 191 mk. Antalet år under vilka arbetstagaren har haft inkomster som motsvarar det övre gränsbeloppet är 18 (18 x 12 = 216)

1 982 191
----- = 9 176,81 mk/mån (= medellön)
216

Finlands andel av inkomsterna för den återstående tiden vid beräkningen av den nationella pensionen (artikel 15 i socialtrygghetskonventionen):
(199/331) x 150 x 9176,81 = 827 576,37 mk

Nationell KAPL-pension enligt socialtrygghetskonventionen:

1 982 191 + 827 576,37 = 2 809767,37
----- = 3 512,21 mk/mån
800

Den efterlevande makens egna teoretiska pension:

Intjänad KAPL-pension (fribrev):

1982191
----- = 2 477,74 mk
800

331
--- x 2 477,74 + ----- = 5 841,92 mk/mån
199 1,5 x 150 x 9176,81
1200

Pro rata-pension:

199
--- x 5841,92 = 3 512,21 mk/mån
331

Den efterlevande makens egna nationella pension 3 512,21 mk/mån är här lika stor som pro rata-pensionen.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Pensionsjämkning av den nationella efterlevandepensionen

Den efterlevande makens egna nationella pension är
3 512,21 mk/mån

Den efterlevande makens egna pension i Sverige är
1 704 mk/mån

Den efterlevande makens totala pension är 5 216,21
mk/mån

3) Överskjutande del:

5 216,21 - 2 885,50 (pensionsjämkningsgrund) =
2 330,71 mk. Hälften är 1 165,36 mk. Denna summa
delas i proportion mellan efterlevandepensionerna i
Finland och Sverige (punkt 5.5.3 Pensionsjämkning
och uppdelning av den halverade överskjutande de-
len).

Nationell efterlevandepension	1 233,27
Beräknad efterlevandepension i Sverige (6/12 x 418,97)	209,50
Sammanlagt	1 442,77

1 233,27
----- x 1 165,36 = 996,14 mk
1 442,77

Nationell efterlevandepension för den efterlevande
maken 1 233,27 - 996,14 = 237,13 mk/mån.

Beräkning av pro rata-efterlevandepension:

Den efterlevande makens teoretiska pension:

301	1,5 x 201 x 5496,43	
---	x 1 548,29 mk +	----- x 1.037 = 3846,77 mk
193		1200

Den teoretiska efterlevandepensionen utgör 6/12 av
det ovanstående beloppet dvs. 1 923,39 mk/mån.

Samordningsgrunden är 5 496,43 mk. Samordningsgrän-
sen är 1 648,93 mk. Den utgör även beloppet för den
teoretiska efterlevandepensionen.

Pensionsjämkning av den teoretiska efterlevandepensionen:

1) Pensionsjämkningsgrunden bestäms enligt förmåns-
låtarens teoretiska pension, 3 846,77 mk/mån. Efter-
som den är större än den övre gränsen för pensions-
jämkningsgrunden 3 821,06 mk, används den övre grän-
sen som pensionsjämkningsgrund.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

2) Den efterlevande makens egna pension är 5 216,21 mk/mån

3) Överskjutande del:

5 216,21 - 3 821,06 = 1 395,15 mk. Hälften av detta belopp är 697,58 mk/mån.

Den teoretiska efterlevandepensionen är 1 648,93 - 697,58 = 951,35 mk.

Pro rata-andelen av den teoretiska efterlevandepensionen är

193

--- x 951,35 = 610 mk/mån.

301

Den nationella efterlevandepensionen är 237,13 mk/mån

Pro rata-efterlevandepensionen är 610 mk/mån.

Den större pensionen dvs. pro rata-pensionen 610 mk/mån beviljas som efterlevandepension.

Den teoretiska pensionsanstalten förmedlar uppgifterna till de följande anstalterna

Exempel 2

Beräkning av efterlevandepensionen när förmånslåtaren senast har varit anställd i Sverige och det finns barn som förmånstagare.

Den efterlevande maken bor i Finland och fick pension i Sverige. Förmånslåtaren fick inte pension i Finland. Den återstående tiden från Finland räknas från dödsdagen till pensioneringsåldern.

Finland	Sverige	Återstående tid	pensionsfallet år
40 mån	252	138	1994

Förmånslåtaren hade försäkringsperioder i Finland som uppgick till 40 månader.

Den pensionsgrundande lönen för den sista anställningen i Finland är 6840,11 mk. Den högsta pensionsgrundande lönen är 7 500 mk.

Försäkringsperioderna i Sverige var 252.

Beloppet för förmånslåtarens pension som han tjänat in i Finland är 416,73 mk/mån (fribrev). Detta motsvarar förmånslåtarens nationella pension.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Den teoretiska efterlevandepensionens pensionsjämkning:

1) Pensionsjämningsgrunden bestäms enligt förmåns-
låtarens teoretiska pension, 4 222,05 mk/mån. Efter-
som beloppet är större än den övre gränsen för pen-
sionsjämningsgrunden som är 3821,06 mk/mån används
den övre gränsen som pensionsjämningsgrund.

2) Den efterlevande makens egna pension är 4 336,19
mk/mån.

3) Den överskjutande delen: $4\ 336,19 - 3\ 821,06 =$
 $515,13$ mk/mån. Hälften av detta belopp är $257,57$
mk/mån.

Den teoretiska efterlevandepensionen är $2\ 111,03 -$
 $257,57 = 1\ 853,44$ mk/mån.

Pro rata-andelen av den teoretiska efterlevandepen-
sionen:

40
--- x $1\ 853,46 = 253,90$ mk/mån.
292

Den nationella efterlevandepensionen är $88,43$
mk/mån.

Den efterlevande makens pro rata-pension är $253,90$
mk/mån.

Det större beloppet dvs. $253,90$ mk/mån betalas i
efterlevandepension.

5.6

Pensionsanstalten som beviljar pensionen

EU-pensionsansökan beviljas och behandlas av den
pensionsanstalt som hade beviljat pensionen enligt
den nationella lagstiftningen. Pensioner inom den
offentliga sektorn beviljas och utbetalas av den
sista pensionsanstalten. Pensionsanstalterna inom
den offentliga sektorn beviljar sina egna pensioner.

Fastän pensionsanstalterna inom den privata och
offentliga sektorn beviljar sina egna pensioner,
räknas den teoretiska och pro rata-pensionen ut av
den pensionsanstalt som har försäkrat den anställ-
ning till vilken antingen den nationella eller pro
rata-pensionens återstående tid fogas. Den åter-
stående tiden fogas till den senaste anställningen
enligt samma stadganden som till den rent nationella
pensionen (dvs. "flottörsstadgandet" tillämpas).

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Om pensionen beviljas inom den privata sektorn som fribrevspension beviljar och utbetalar den pensionsanstalt pensionen som har försäkrat arbetstagarens senaste anställning i Finland. Ett fribrev inom den offentliga sektorn beviljas av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn.

Om anställningarna inom den privata och offentliga sektorn är samtidiga, är den teoretiska anstalten den pensionsanstalt som har försäkrat den anställning som gett förmånslåtaren hans huvudsakliga utkomst. Pensionsanstalterna kan komma överens om att sköta ärendet på ett annat sätt.

5.7

En icke EU-familjepension

Om endast den efterlevande maken har varit anställd utomlands är det inte frågan om en EU-ansökan. Ansökan om familjepension är nationell och den behandlas endast som nationell. Pensionsanstalten ber om försäkringsperioderna från det andra EU-landet, uppgifter om den efterlevande makens egna pension eller om en pensionsuppskattning av den för pensionsjämkningen av den nationella efterlevandepensionen.

Om den efterlevande maken inte är pensionstagare bestäms den efterlevande makens egna beräknade pension som nationell och som pro rata-pension och av dessa väljs den som är större som den efterlevande makens egna nationella pension. Förfaringssättet är detta därför att, som den efterlevande makens egna pension beakts den pension som den efterlevande maken hade fått om han hade blivit arbetsoförmögen samma dag som förmånslåtaren avled eller den dag som barnet fyllde 18 år.

5.8

Bestämning av den efterlevande makens och barnets pension

Barnpensionen som ingår i familjepensionen beviljas och betalas vanligen av den sista pensionsanstalten i barnets bosättningsland. En förutsättning för att bevilja teoretisk barnpension i barnets bosättningsland är att förmånslåtaren har varit anställd där (se punkt 3.2).

Om förmånslåtaren har varit anställd av både en privat och offentlig arbetsgivare, räknas barnpensionen ut av den teoretiska pensionsanstalten, men den föl-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

jande anstalten (fribrevsanstalten) beviljar och betalar dock ut sin egen del av barnpensionen.

Barnpensionen räknas ut som en teoretisk pension även när det inte är möjligt att foga återstående tid till förmånslåtarens pension från något land.

Pensionen till vilken återstående tid har fogats enligt en pensionslag utgörs av den pensionsdel som baserar sig på försäkringsperioderna i ett annat land. Om den återstående tiden inte beaktas, utgör denna del pension enligt den pensionslag enligt vilken förmånslåtaren senast har försäkrats i Finland.

Den följande anstalten kan bevilja en icke samordnad fribrevspension med ett slutligt beslut innan beloppet för den teoretiska barnpensionen enligt förordningen har blivit klart.

När den teoretiska pensionsanstalten har räknat ut det slutliga beloppet för barnpensionen och samordningen inverkar på beloppet för den följande anstalts fribrevspension, anmäler den teoretiska anstalten detta till den följande anstalten (se punkt 5.5.4).

Grund för barnpensionen

Fastän förmånstagaren hade varit pensionstagare räknas förmånslåtarens pension som är grund för barnpensionen alltid på nytt eftersom barnpensionen alltid räknas som en teoretisk pension.

Antalet barn

Fastän barnpensionen inte beviljas i Finland utan i ett annat EU-land inverkar antalet barn på det bråktal som bestämmer efterlevandepensionen och barnpensionernas andel av förmånslåtarens pension, om barnet enligt lagstiftningen i Finland har rätt till barnpension.

Bosättningslandet beviljar barnpensionen till ett belopp som är lika stort som den teoretiska pensionen. Summan av barnpensionerna i Finland utgör enligt den finska lagstiftningen en viss kvotdel av förmånslåtarens teoretiska pension. Den totala summan bestäms enbart av antalet barn.

Barnpensionernas summa delas jämnt mellan barnen och till varje barn betalas barnets egna andel. T.ex. om förmånslåtaren efterlämnade tre barn, är barnpensionernas totala summa 9/12 av förmånslåtarens teoretiska pension och andelen för ett barn 1/3 dvs. an-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

delen för ett barn är 3/12 av förmånslåtarens teoretiska pension. Detta gäller trots att något barn är bosatt utomlands och därför inte är berättigat till pension i Finland.

Samordning

Familjepensionen samordnas som en helhet. Sålunda samordnas alla förmånstagares pensioner oberoende av om samordningen görs i den nationella eller teoretiska familjepensionen. Alla förmånstagarna beaktas bl.a. då ett avdrag enligt FamPL räknas ut. Fastän ett barn som är förmånstagare är bosatt i ett annat EU-land görs FamPL-avdraget även för hans del.

Samordningsgränsen för den teoretiska familjepensionen är den samma som samordningsgränsen för den nationella familjepensionen.

Familjepensionen totalt

----- x 60 % x samord.grunden - SFamPL

Förmånslåtarens pension

FamPL dras av om förmånstagaren/na är ett barn/flera barn eller en efterlevande make och ett barn/flera barn.

Den efterlevande makens andel av den samordnade teoretiska familjepensionen räknas ut på följande sätt:

Den icke samordnade teoretiska efterlevandepensionen

----- x den samordnade teoretiska familjepensionen

Den icke samordnade teoretiska familjepensionen

Barnets andel av den samordnade teoretiska familjepensionen räknas ut på följande sätt:

Den icke samordnade teoretiska barnpensionen

----- x den samordnade teoretiska familjepensionen

Den icke samordnade teoretiska familjepensionen.

Till ett barn som är bosatt i Finland betalas en samordnad barnpension som har räknats ut på basis av förmånslåtarens teoretiska pension.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Tillägg till ett barn som saknar båda föräldrarna

Tillägget för ett barn som saknar båda föräldrarna är 2/12 av förmånslåtarens pension. Det samordnade tillägget för barnet som saknar båda föräldrarna räknas ut så att från den samordnade familjepensionen som innehåller ett tillägg för ett barn som saknar båda föräldrarna, avdras barnets familjepension som samordnats utan tillägg. Det samordnade tillägget för ett barn som saknar båda föräldrarna får högst vara 2/12 av förmånslåtarens icke samordnade pension.

5.9

Tilläggsutbetalning

Om summan av de förmåner som ett annat EU-land betalar till ett föräldralöst barn är större än de sammanlagda förmånerna som barnets bosättningsland beviljat, betalar det andra EU-landet skillnaden mellan dessa förmåner till barnet.

Vid beräkningen av det totala beloppet för dessa förmåner som betalas till barnet beakts i Finland:

- barnpensionen enligt arbetspensionslagarna
- barnpensionen enligt FamPL till sitt grundbelopp
- det genomsnittliga barnbidraget.

Om barnet alltså får barnpension i ett annat EU-land är skillnadsförmånen som beviljas i Finland skillnaden mellan de förmåner som barnet hade haft rätt till i Finland och de förmåner som barnets bosättningsland beviljat.

Vid beräkningen av skillnadsförmånen i Finland fastställs barnpensionen enligt arbetspensionslagarna som en teoretisk pension genom att beakta förmånslåtarens försäkringsperioder i de övriga EU-länderna som om de utgjorde arbete i Finland. Även stadgandena om samordnings skall beaktas.

När FPA har fått beloppen för arbetspensionssystemets barnpensioner räknar FPA ut beloppet för tilläggsutbetalningen och sänder beräkningen till Pensionsskyddscentralen för att fastställas.

Tilläggsutbetalningen uppdelas i proportion till de förmåner som FPA beviljar och arbetspensionssystemets barnpension och erläggs av dessa system i enlighet med detta. Arbetspensionssystemets andel av

Juridiska avdelningen

30.6.1995

tilläggsutbetalningen delas dessutom i andelar som den offentliga och privata sektorn ansvarar för.

Ändringar i barnets omständigheter kan leda till justeringar i beloppen för det föräldralösa barnets förmåner och byte av stat som skall betala ut pensionen (se punkt 8.1).

Om betalningen av barnpensionen upphör i ett annat EU-land och om barnet då får rätt till barnpension i Finland, beviljar en pensionsanstalt i Finland en teoretisk samordnad barnpension till barnet och betalar pensionen till det andra EU-landet.

En pensionsanstalt i Finland beviljar barnet en rent nationell barnpension efter att barnet har fyllt 18 år, om tilläggsförmånen i förmånslåtarens anställning har innehållit en bestämmelse om att ändra åldern för den sista utbetalningen av pensionen till t.ex. 21 år.

Pensionsjämkning

Pensionsjämkningen förrättas senast då det yngsta barnet, som vid tidpunkten för förmånslåtarens dödsfall bor i samma hushåll som förmånslåtarens och den efterlevande maken, fyller 18 år. Tidpunkten för pensionsjämkningen infaller på barnets 18-års dag fastän barnet senare har flyttat utomlands, om han fortfarande har rätt till barnpension.

Däremot flyttas tidpunkten för pensionsjämkningen inte när ett barn som har rätt till barnpension inte vid förmånslåtarens död har bott i samma hushåll med den efterlevande maken och förmånslåtarens, utan pensionsjämkningen förrättas efter omställningspensionen. Fastän barnet senare flyttar för att bo med den efterlevande maken ändras tidpunkten för pensionsjämkningen inte.

Exempel 3

Efterlevandepension och barnpension när ett av barnen är bosatt i Sverige.

Sverige	Finland	återstående tid	pensionsfallet år
-----	-----	-----	1994
108 mån	193 mån	201 mån	

Förmånslåtarens hade försäkringsperioder i Finland som uppgick till 193 månader (174 månader APL-anställningstid och 19 månader arbetslöshetstid).

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Förmånslåtaren hade haft 19 månader 3 dagar under vilka han omfattades av arbetslöshetstryggheten. Arbetspensionskoefficienten är 0,037.

Förmånslåtarens rent nationella pension som innehåller återstående tid och ett arbetspensionstillägg är 2 980,37 mk i månaden.

Försäkringsperioderna i Sverige består av 108 mån. EU-försäkringsperioderna består av sammanlagt 301 mån.

Förmånslåtarens i Finland intjänade pension är 1 548,29 mk/mån (fribrev). Arbetspensionstillägget ingår i den intjänade pensionen. Den sista anställningen har upphört 18.1.1994. Den pensionsgrundande lönen för den sista anställningen är 5 496,43 mk/mån. Den högsta pensionsgrundande lönen för en anställning som förmånslåtaren innehaft i över ett år har varit 6 668 mk/mån. Förmånslåtarens pension i Sverige är 418,97 mk/mån.

Eftersom förmånslåtaren har avlidit medan anställningen pågick fogas enligt bilagebestämmelse VI i förordning 1401/71 återstående tid till förmånslåtarens pension som grundar sig på den svenska familjepensionen.

När Sverige beviljar familjepension som innehåller återstående tid tillämpar Finland artikel 15 i konventionen. När den nationella pensionen räknas ut beaktas stadgandena i socialtrygghetskonventionen dvs. den återstående tiden delas.

Nationell pension för förmånslåtaren enligt socialtrygghetskonventionen:

$$1\ 548,29 + \frac{193}{301} \times \frac{201 \times 1,5 \times 5\ 496,43}{1200} \times 1,037 = 2\ 466,53 \text{ mk}$$

Nationell pension för förmånslåtaren enligt socialtrygghetskonventionen är 2 466,53 mk.

När det finns två barn i familjen är efterlevandepensionen 5/12 av förmånslåtarens pension.

Den icke samordnade nationella efterlevandepensionen enligt socialtrygghetskonventionen är 5/12 x 2 466,53 = 1 027,72 mk/mån.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Barnens andel av den samordnade teoretiska familjepensionen:

2243,95
 ----- x 3 049,80 = 1779,05 mk/mån
 3846,77

Den teoretiska pensionen för ett barn som är bosatt i Finland är 889,53 mk/mån.

Barnpensionen beviljas som en teoretisk pension, beloppet är alltså 889,53 mk/mån.

Exempel 4

Beräkning av barnpensionen för ett barn som är bosatt i Finland.

Sverige KTAPL		APL	återstående tid	pensionsfallet
60 kk	161 kk	120 kk	180	år.1994
2 012,50		1 650,00	2 475,00	
pl. 10 000 mk		pl 11 000 mk		

Förmånslåtarens APL-fribrev 1 650,00 mk/mån
 Den pensionsgrundande lönen för anställningen 11 000 mk/mån.

Fribreven sammanlagt 3 662,50 mk/mån
 Antalet EU-månader är 341.
 Förmånslåtarens KTAPL-fribrev är 2 012,50 mk/mån.

Barnets nationella pension:

	förmånslåtarens pension	barnets pension
KTAPL	2 012,50	670,83
APL	4 125,00	1 375,00
Tot.	6 137,50	2 045,83

Fribrevet beviljas genast av **den följande anstalten** till ett belopp som är lika stort som den icke samordnade nationella fribrevspensionen.

Barnpensionen enligt KTAPL är 670,83 mk/mån.

Den teoretiska barnpensionen:

Förmånslåtarens sammanlagda EU-försäkringsperioder är 341 månader.
 Fribreven sammanlagt 3 662,50 mk/mån.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Förmånslåtarens teoretiska pension:

$$\begin{array}{r}
 341 \\
 \text{---} \times 3 \ 662,50 + \text{-----} = 6 \ 919,53 \text{ mk} \\
 281 \qquad \qquad \qquad 1200
 \end{array}$$

$$(4 \ 444,53 + 2 \ 475,00 = 6 \ 919,53)$$

	förmånslåtarens pension	barnets pension
KTAPL	2 012,50	670,83
APL	4 907,03	1 635,68
Tot.	6 919,53	2 306,51

	Den återstående tidens andel	av ovanstående:
	2 475,00	825,00

Samordning av den teoretiska barnpensionen:

$$\begin{array}{r}
 (\ 670,83 + 1 \ 635,68) \\
 \text{-----} \times 0,60 \times 11 \ 000 - 257 = 1 \ 943,00 \\
 (2 \ 012,50 + 4 \ 907,03)
 \end{array}$$
Den överskjutande delen är $2 \ 306,51 - 1943 = 363,51$

Den återstående tidens andel är 825 mk större än den överskjutande delen 363,51 mk, den följande anstalten behöver alltså inte samordna sin fribrevspension.

APL:s andel av barnpensionen:

$$1 \ 943,00 - 670,83 = 1 \ 272,17 \text{ mk/mån}$$

Den totala teoretiska barnpensionen är 1 943 mk/mån.

6

PENSIONSBESLUT OCH SÖKANDE AV ÄNDRING

Inom arbetspensionssystemet räknar den teoretiska pensionsanstalten ut beloppet för familjepensionen genom att beakta försäkringsperioderna i de övriga EU-länderna. Pensionsanstalterna inom sen privata och offentliga sektorna fattar dock egna separata beslut.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

6.1

Interimistisk utbetalning av pensionen

Genom ett interimistiskt beslut beviljar pensionsanstalten i sökandens bosättningsland sökanden en sådan pension som han har rätt till utan att han har försäkringsperioder i övriga EU-länder, därefter börjar pensionsanstalten betala pensionen omedelbart (artikel 45 i tillämpningsförförordning 574/72). Sökanden kan inte söka ändring i ett interimistiskt beslut.

Avsikten med ett interimistiskt beslut är att garantera att sökanden genast får pension åtminstone i sitt bosättningsland.

6.1.1

Interimistiskt beslut om efterlevandepension

Om en efterlevande make har rätt till efterlevandepension enligt finsk lagstiftning, beviljar den teoretiska pensionsanstalten efterlevandepensionen som rent nationell genom ett interimistiskt beslut och gör en anmälan till Pensionsskyddscentralen genom ett pensionsfallsmeddelande. UM-sektionen får uppgifter om att en interimistisk pension har beviljats genom Pensionsskyddscentralens utdrag över pensionsfall ("porkkana") och förmedlar uppgiften på blankett E 001 till ett annat EU-land.

Det kan räcka ganska länge innan uppgifterna om försäkringsperioderna i ett annat EU-land inkommer. Pensionsanstalten kan redan i sitt interimistiska beslut beakta försäkringsperioderna i ett annat EU-land genom att uppskatta dem utgående från uppgifterna i ansökan.

Den utredande anstalten är belägen utomlands

Anstalten i ett annat land börjar betala efterlevandepension interimistiskt om rätten till efterlevandepension enligt lagstiftningen i det landet uppkommer. Om rätt till efterlevandepension inte uppkommit, borde pensionsanstalten i den efterlevande makens bosättningsland genast anmäla detta i samband med ansökan och uppmana pensionsanstalten i Finland att betala pension interimistiskt.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Fastän en anstalt i ett annat land börjar betala ut efterlevandepensionen interimistiskt kan arbetspensionsanstalterna i Finland börja betala efterlevandepension som baserar sig på fribrev genom ett interimistiskt beslut innan det slutliga beloppet för pensionen enligt förordningen blivit klart.

6.1.2

Interimistiskt beslut om barnpension

Om Finland är det land som primärt betalar barnpensionen, beviljar den teoretiska pensionsanstalten barnpensionen som rent nationell genom ett interimistiskt beslut och börjar omedelbart betala ut barnpensionen. I det interimistiska beslutet kan försäkringsperioderna i ett annat EU-land också beaktas.

FPA fattar genast det slutliga beslutet om grundbeloppet för barnpensionen enligt FamPL men avgör FamPL-kompletteringsbeloppet först efter att det slutliga beloppet för den teoretiska barnpensionen är känt.

När en interimistisk pension har beviljats anmäler pensionsanstalten om det till Pensionsskyddscentralen genom ett pensionsfallsmeddelande.

6.1.3

Interimistiskt beslut om efterlevandepension och barnpension

Den efterlevande maken och barnet är bosatt i Finland

Om den efterlevande maken och barnet är förmånstagare av familjepension och rätten till barnpension primärt är i Finland, beviljar den teoretiska anstalten efterlevandepensionen och barnpensionen som rent nationell genom ett interimistiskt beslut. Pensionsanstalten betalar båda pensionerna tills den har fått uppgifterna om försäkringsperioderna i de övriga EU-länderna, för att den efterlevande makens pro rata-pension och barnets teoretiska pension sedan skall kunna räknas ut. Efterlevande- och barnpensionen kan beviljas genom samma interimistiska beslut men beräkningarna som gäller pensionsbeloppet skall dock göras separat.

Den efterlevande maken och barnet bor utomlands

Pensionsanstalten kan betala efterlevandepension enligt ett interimistiskt beslut redan innan intygen om försäkringsperioderna utomlands har inkommit.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Däremot kan barnpension inte beviljas genom ett interimistiskt beslut om barnpensionen primärt betalas av barnets bosättningsland. I det interimistiska beslutet som gäller barnpensionen konstateras att barnets rätt till barnpension i Finland inte kan klargöras innan pensionsanstalten har fått uppgifterna om försäkringsperioderna i det andra EU-landet.

Barnpensionen kan börja utbetalas först efter att man vet att Finland är det land som primärt betalar ut barnpensionen. Pensionsanstalten kan sluta sig till detta redan på basis av uppgifterna i ansökan och behöver alltså inte vänta på intygen över försäkringsperioderna. I sådana fall kan pensionsanstalten, genom ett interimistiskt beslut, bevilja efterlevande- eller barnpension som rent nationell eller genom att beakta de försäkringsperioder som är kända och betala pensionen tills de slutliga uppgifterna om försäkringsperioderna från de övriga EU-länderna har inkommit.

Pensionsanstalten handlar på samma sätt fastän den efterlevande maken är bosatt i Finland, men barnet i ett annat EU-land.

Barnet är bosatt i Finland, den efterlevande maken i ett annat EU-land

Om barnet är bosatt i Finland och Finland är det land som primärt betalar ut barnpensionen kan barnpensionen och efterlevandepensionen beviljas genom ett interimistiskt beslut, tills de slutliga uppgifterna om försäkringsperioderna i de övriga länderna har inkommit.

6.1.4

Att delge ett interimistiskt pensionsbeslut för kännedom

En arbetspensionsanstalt som ger sökanden ett interimistiskt beslut informerar om beslutet till Pensionsskyddscentralen som ett pensionsfallsmeddelande i vanlig ordning. Den utredande anstalten förmedlar uppgifterna om den interimistiska utbetalningen av pensionen till de övriga EU-länderna. I det interimistiska beslutet kan ändring inte sökas. Om den utredande anstalten är FPA vidarebefordrar Pensionsskyddscentralen uppgifterna till FPA.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

6.2

Slutligt beslut om efterlevandepension

När alla uppgifter som inverkar på efterlevandepensionens belopp har inkommit fattar pensionsanstalten ett slutligt beslut om efterlevandepension. I beslutet konstateras att pensionen har räknats ut i enlighet med EU:s socialtrygghetsstadganden, samtidigt meddelas enligt vilka stadganden som pensionen har beviljats sökanden.

6.2.1

De nordiska länderna och sändning av det slutliga beslutet till sökanden

Både den teoretiska anstalten och den följande anstalten sänder de slutliga besluten, med anvisningar för sökande av ändring, som gäller efterlevande- och barnpension direkt till förmånstagarna, om förmåns-låtaren omfattades av den nordiska konventionen. I praktiken gäller bestämmelsen alla dem som varit anställda i de nordiska länderna och alla vilkas rätt uppkommit till följd av en anställning i de nordiska länderna (familjemedlem).

6.2.2

De övriga EU-länderna och sändning av det slutliga beslutet till sökanden

Sökanden får sitt beslut, med beräkningar och anvisningar för sökande av ändring, som gäller familjepension efter en förmåns-låtare som har varit anställd i ett annat EU-land än i ett nordiskt land, först efter att den utredande anstalten sänder sammandragsbeslutet jämte bilagor.

Pensionsanstalten i Finland delger förmånstagaren att han har beviljats pension genom att sända ett brev eller en kopia av beslutet. Med beslutet följer inga anvisningar för sökande av ändring. Samtidigt får han veta att det är möjligt att söka ändring i sammandragsbeslutet i enlighet med bifogade anvisningar för sökande av ändring.

Om pensionsanstalten till att börja med har beviljat pensionen genom ett interimistiskt beslut är det inte mera nödvändigt att med ett brev eller en kopia av beslutet delge pensionstagaren det slutliga beslutet. Endast om pensionsbeloppen skiljer sig från varandra skall pensionstagaren informeras. Pensions-tagaren får det slutliga beslutet som kopia till sammandragsbeslutet.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Om förmånslåtare har varit anställd i ett annat EU-land och i något nordiskt land sänds beslutet med anvisningarna för sökande av ändring direkt till pensionssökanden genom att följa den nordiska konventionen.

6.2.3

Det slutliga beslutet och sammandragsbeslutet

Pensionsanstalterna meddelar Pensionsskyddscentralen genom en pensionsfallsanmälan när en pension beviljats slutligt eller när den har avslagits.

Den följande anstalten sänder det slutliga pensionsbeslutet med beräkningar och anvisningar för sökande av ändring i två exemplar till den teoretiska anstalten. Den teoretiska anstalten sänder dessa tillsammans med det egna beslutet, beräkningarna och anvisningarna för sökande av ändring till den utredande anstalten.

Den utredande anstalten sänder ett sammandrag av de olika EU-ländernas pensionsbeslut (blankett E 211), anvisningarna för sökande av ändring (blankett E 212) samt kopior av alla beslut och beräkningar till sökanden, FPA och pensionsanstalterna i de övriga EU-länderna.

6.2.4

Blankett E 210

Om den utredande anstalten är belägen utomlands fyller den följande anstalten och den teoretiska anstalten i blankett E 210. Den följande anstalten sänder blanketten till den teoretiska anstalten tillsammans med sitt beslut, sin beräkning och besvär-anvisningarna. Den teoretiska anstalten sänder dessa samt sitt eget beslut, sin beräkning, anvisningarna för sökande av ändring och blankett E 210 till Pensionsskyddscentralen för vidarebefordran till den utredande anstalten i sökandens bostadsland.

Den utredande anstalten utomlands sänder till slut ett sammandrag av alla beslut om familjepension i EU-länderna (blankett E 211) och bifogar anvisningarna för sökande av ändring (E 212) och kopior av alla beslut till sökanden och kontaktorganen i alla EU-länderna.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

6.3

Slutligt beslut om barnpension

6.3.1 Primär barnpension från Finland

När primär barnpension beviljas i Finland fattar pensionsanstalten det slutliga beslutet när beloppet för barnpensionen blivit klart och fogar anvisningarna för sökande av ändring till beslutet.

Både den teoretiska anstalten samt den följande anstalten sänder sina slutliga beslut om barnpension direkt till förmyndaren eller barnet, även i de fall då barnet är bosatt utomlands.

6.3.2

Sändning av det slutliga beslutet om barnpension för kännedom

Beslutet sänds också för kännedom till Pensionsskyddscentralen som meddelar beloppet för barnpensionen till de övriga EU-länderna, för att dessa skall kunna jämföra beloppet för de egna nationella pensionerna med beloppet för den pension som betalas i Finland. Om barnpensionen enligt lagstiftningen i någon annan medlemsstat är större än den barnpension som betalas i Finland, bör det andra EU-landet betala skillnaden till barnet.

Därför sänder den följande anstalten sitt beslut till den teoretiska anstalten som sänder det tillsammans med sitt eget beslut till Pensionsskyddscentralen.

6.3.3

Beslut om tilläggsutbetalning till barnet

Om tilläggsutbetalningen fattas inget interimistiskt beslut.

När FPA har anmält beloppet för tilläggsutbetalningen beviljar pensionsanstalten den genom ett slutligt beslut. I beslutet nämns att barnet inte enligt den nationella lagstiftningen i Finland har rätt till barnpension eftersom barnet inte är bosatt i Finland. Anvisningar för sökande av ändring fogas till beslutet.

Varje pensionsanstalt fattar ett beslut om den del av tilläggsutbetalningen som den skall betala.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Om tilläggsutbetalningen inte blir aktuell fattar pensionsanstalten inget beslut i frågan. Beslut fattas endast om sökanden ber om det.

6.4

Den efterlevande maken och barnet är bosatta i Finland

Sammandragsbeslutet fattas endast gällande efterlevandepensionen. Fastän inget sammandragsbeslut fattas angående barnpensionen kan barnpensionen beviljas med samma beslut som efterlevandepensionen. Det är dock skäl att utföra beräkningarna som gäller pensionsbeloppen separat.

Den följande anstalten kan alltid fatta det slutliga beslutet om efterlevande- och barnpensionen samt sända det och anvisningarna för sökande av ändring till den teoretiska anstalten för att den skall fatta sammandragsbeslutet.

Om den efterlevande maken har rätt till familjepension i ett nordiskt land sänder både den följande anstalten och den teoretiska pensionsanstalten det slutliga beslutet med anvisningarna för sökande av ändring direkt till sökanden. Man förfar på samma sätt om rätten till efterlevandepension förutom i de nordiska länderna också föreligger i något annat EU-land.

Om den efterlevande maken har rätt till familjepension i något annat EU-land än i de nordiska länderna konstateras i pensionsbeslutet att ändring i rätten till efterlevandepension kan sökas utgående från sammandragsbeslutet.

6.5

Barnet är bosatt utomlands

Om barnet är bosatt utomlands och ingen tilläggsutbetalning blir aktuell, konstateras det i det slutliga beslutet om efterlevandepension att barnet inte har rätt till efterlevandepension i Finland eftersom det får barnpension i sitt bosättningsland.

6.6

Överföring till FPA

Om en ansökan om familjepension lämnas in till ett betjäningställe inom arbetspensionssystemet och förmånslätarens inte har haft en sådan anställning i Finland som omfattas av arbetspensionslagarna (och detta inte heller hävdas i ansökan eller dess bila-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

gor), överför betjäningssätlet ansökan till FPA-lokalbyrån i sökandens bosättningskommun (se punkt 4.3.4).

I sådana fall fattar arbetspensionssystemet inte beslut om familjepensionen.

6.7

Avslagsbeslut som gäller efterlevandepension

Om den efterlevande maken inte uppfyller villkoren för efterlevandepension (ålder, tidpunkten för ingående av äktenskap eller äktenskapets varaktighet m.m.), fattar den teoretiska anstalten ett slutligt avslagsbeslut och sänder det till sökanden utan anvisningar för sökande av ändring. Den efterlevande maken kan ändå ha rätt till pension i ett annat EU-land, där förmånslåtaren har varit anställd.

Om ansökan om efterlevandepension också är anhängig vid den följande anstalten fattar den ett slutligt avslagsbeslut utan att sända anvisningarna för sökande av ändring till sökanden. Den följande anstalten sänder sitt beslut i två exemplar med anvisningar för sökande av ändring till den teoretiska anstalten. Om den utredande anstalten är belägen utomlands sänder den följande anstalten även blankett E 210 till den teoretiska anstalten.

Till den utredande anstalten sänder den teoretiska anstalten sitt avslagsbeslut i två exemplar med anvisningar för sökande av ändring och den följande anstaltens beslut med anvisningar för sökande av ändring samt vid behov även blankett E 210.

Om det gäller en förmånstagare till en förmånslåtare som omfattas av den nordiska konventionen, fogas anvisningarna för sökande av ändring till avslagsbeslutet (se punkt 6.2.1).

6.8

Sammandrag över besluten

När Pensionsskyddscentralen som utredande anstalt har fått alla pensionsbeslut sänder den ett sammandrag över dem på blankett E 211 till sökanden, FPA och kontaktorganen i de övriga EU-länderna och bifogar adresserna för sökande av ändring samt kopior av alla beslut (tillämpningsförfordning 574/72).

Ett sammandragsbeslut om barnpensionen fattas inte.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

6.9

Sökande av ändring

Den utredande anstalten sänder anvisningarna för sökande av ändring till sökanden på blankett E 212.

Tidsfristen för sökande av ändring börjar när sökanden får sammandraget. I den utredande anstaltens sammandrag ingår arbetspensionsbeslutet, de övriga ländernas beslut och det finska folkpensionsbeslutet.

En pensionssökande i de nordiska länderna kan i praktiken söka ändring i sitt pensionsbeslut två gånger.

En ändringsansökan kan inlämnas till en anstalt i vilket EU-land som helst och blir samtidigt anhängig.

7

UTBETALNING AV PENSIONEN

7.1

Utbetalning till EU-länderna

En pension som beviljats enligt EU-stadgandena betalas direkt till pensionstagaren. Valutan växlas enligt utbetalningsdagens officiella kurs. Indexjustering av pensionen sker normalt.

En pension som betalats till en person som omfattas av förordning 1408/71 skall betalas till honom utan begränsningar till ett annat EU-land (artikel 10, förordning 1408/71). Innehållet i denna artikel förbjuder avbrott i utbetalningen av pensionen endast på basis av att pensionstagaren inte mera är bosatt i Finland utan i något annat EU-land. Pensionsskyddscentralens samtycke till att pensionen betalas ut är alltså inte nödvändigt (9 a § 2 mom. APL).

Förordningen gäller inte medborgare i ett tredje land. Pensionen betalas likväl till en medborgare i ett tredje land när landet är ett sådant EU-land med vilket Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet som gäller medborgare i ett tredje land.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Utbetalningen av pensionen kan naturligtvis i fråga om alla pensionsslag avbrytas om de övriga villkoren för utbetalningen inte uppfylls.

7.2

Utbetalning till ett tredje land

I de bilaterala socialtrygghetsöverenskommelserna, som Finland har ingått med EU-länderna, fortsätter bestämmelserna om utbetalningen av förmåner till ett tredje land att gälla. Enligt den bilaterala överenskommelsen utbetalas pensionen till medborgare i Grekland, Luxemburg, Schweiz, Spanien och Tyskland även till ett tredje land, utan tillstånd av Pensionsskyddscentralen.

KTAPL- och StPL-pensionen betalas alltid utomlands.

I cirkulär A 6/94 har allmänna anvisningar om utbetalningen av pension utomlands givits.

7.3

Utbetalning av pension före 1.1.1994 förutsätter undantagstillstånd

Trots att pensionen i Finland beviljas för ett år retroaktivt från dagen för anhängiggörandet, förpliktigar EU-stadgandena inte att pensionen betalas ut för tiden före 1.1.1994.

För utbetalning av pensionen utomlands för tiden före 1.1.1994 behövs Pensionsskyddscentralens tillstånd, om Finland inte har ingått en överenskommelse om social trygghet med detta land som förpliktigar till utbetalning av pensionen.

7.4

Dröjsmålsförhöjning

När en förhöjning skall betalas till arbetspensionen i Finland på grundval av att behandlingen av familjepensionen har fördröjts, anses pensionsansökan, då beloppet för förhöjningen bestäms, ha lämnats in först då den har nått en behörig anstalt i Finland. Till ansökan skall dessutom fogas bilagor som innehåller tillräckliga uppgifter för att beslutet skall kunna fattas.

Försäkringsperioderna bör beaktas innan dröjsmålsförhöjningen kan räknas ut (bilaga VI i förordning 1408/71). Om pensionen skall pensionsjämkas behövs även uppgifterna om den efterlevande maken för att

Juridiska avdelningen

30.6.1995

pensionen skall kunna räknas ut. Dröjsmålstiden börjar först efter att uppgifterna om den efterlevande maken har lämnats in.

Behandlingen av pensionen har fördröjts om pensionen inte löper tre månader efter utgången av ansökningsmånaden. Omfattningen av pensionsanstaltens behandlingstid bestäms först efter att alla uppgifter som behövs för att räkna ut familjepensionen har lämnats in. (cirkulär A 22/92 punkt 6).

7.5

Återkrav av pension som utbetalats utan grund

7.5.1

Stadganden

En pensionsanstalt kan alltid återkräva en förmån som betalats utan grund genom kvittning mot pensionen enligt de nationella stadgandena. Detta indrivningssätt är alltid det säkraste och därför primärt.

En pensionsanstalt kan enligt artikel 111 i tillämpningsförordning 574/72 återkräva en förmån som den batalat utan grund även ur ett annat EU-lands familjepension. Punkt 1 i artikeln gäller återkrav av pension ur ett annat lands retroaktiva pensionspremie. En retroaktiv premie avser de pensionsrater som har förfallit till betalning innan den regelbundna utbetalningen av pensionen har börjat (=samma som i den nationella lagstiftningen i Finland). Enligt artikeln är det möjligt att driva in den summa som betalats till ett större belopp än vad pensionstagaren har haft rätt till ur den retroaktiva familjepensionen i ett annat land oberoende av begränsningarna i de nationella lagarna.

Punkt 2 i artikeln gäller även indrivning av andra socialförsäkringsförmåner än pensioner ur ett annat lands retroaktiva pension samt kvittning av pensionerna mot framtida pensionsrater i ett annat land.

Enligt denna punkt är indrivningen möjlig endast enligt villkor och begränsningar i den nationella lagstiftningen.

Stadgandena i förordningen kan inte tillämpas före 1.1.1994. Sålunda kan en arbetspensionsanstalt i Finland inte ur familjepensionen i ett annat EU-land återkräva en sådan familjepension som före 1.1.1994 har betalats utan grund, såvida socialtrygghetsöverenskommelsen mellan dessa länder inte tillåter detta.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

De nationella stadgandena tillämpas jämsides med stadgandena i förordningen.

7.5.2

En arbetspensionsanstalt i Finland återkräver ur ett annat EU-lands familjepension

Om en pensionsanstalt i Finland har utbetalat en för stor familjepension antingen då den beviljats eller justerats (ändrats), kan den summa som betalats till ett större belopp än vad pensionstagaren har haft rätt till återkrävas retroaktivt ur familjepensionen som det andra EU-landet är skyldigt att betala till pensionstagaren för en motsvarande tid (punkt 1 i artikel 111). Stadgandet gäller även en situation i vilken pensionsanstalten i Finland inte alls borde ha betalat familjepension. Den summa som betalats till ett större belopp än vad pensionstagaren har haft rätt till behöver inte bero på EU-stadgandena.

Stadgandet gäller både efterlevandepension och barnpension. Återkravet gäller ett annat EU-lands hela pension, inte bara EU-delen.

Retroaktiv förmån Återkravet enligt punkt 1 blir aktuellt om hela den summa som betalats till ett större belopp än vad pensionstagaren har haft rätt till kan återkrävas samtidigt antingen retroaktivt ur familjepensionen eller ur en pensionsrat.

Kvittning Om den retroaktiva delen eller någon annan betalning inte täcker hela den summa som betalats till ett större belopp än vad pensionstagaren har haft rätt till tillämpas punkt 2 i artikeln. Enligt detta kan en pensionsanstalt i Finland enligt villkoren och förut-sättningarna i den finska pensionslagstiftningen be anstalten i EU-landet dra av det för stora beloppet från den familjepension som anstalten i EU-landet betalar till pensionstagaren (=kvittning ur kommande pensionsrater i EU-landet).

Villkor i den finska lagstiftningen

Enligt arbetspensionslagarna i Finland är villkoret för återkrav av den summa som betalats till ett större belopp än vad pensionstagaren har haft rätt till endast att den har betalats utan grund. Beloppet som skall återkrävas är inte begränsat. Däremot har kvittning mot framtida pensionsrater begränsats till 1/6 av nettopensionen. Denna begränsning av kvittningsmöjligheten gäller bara den pension som varje arbetspensionsanstalt själv utbetalar. Därför tillämpas den inte vid återkrav av den summa som be-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

talats till ett större belopp än vad pensionstagaren har haft rätt till ur ett annat EU-lands pension. På återkrav tillämpar däremot en pensionsanstalt i ett annat EU-land sina egna begränsningar för återkrav och kvittning.

När en pensionsanstalt i Finland överväger att ur ett annat EU-lands pension återkräva en familjepension som utbetalats utan grund, tillämpar den de stadganden som förespråkar ett skäligare återkrav i Finland (17 b § 2 mom. APL).

Villkor i ett annat EU-lands lagstiftning

En anstalt i ett annat EU-land återkräver genom kvittning enligt villkoren och begränsningarna i den lagstiftning som landet tillämpar som om landet hade betalt pension utan grund och överför det kvittade beloppet till pensionsanstalten i Finland. De stadgandena som gäller återkrav och kvittning divergerar i olika länder dvs. pensionsanstalten får det som lagstiftningen i ett annat EU-land tillåter.

Regressanmälan

Den utredande anstalten fyller i blankett E 203 för ansökan om familjepension. På blanketten informeras en anstalt i ett annat EU-land att retroaktiva pensionsrater inte kan utbetalas till pensionstagaren. Denna punkt innefattar regressanmälan enligt punkt 1 i artikel 111. Punkten fylls alltid i eftersom FPA kan behöva regressrätten.

Regressanspråk

Pensionsanstalten anmäler sitt krav i markbelopp (det totala beloppet som skall återkrävas), för vilken tid pensionstagaren har lyft ett större belopp än vad han var berättigad till och vilken förmån detta belopp gäller. Pensionsanstalten ger sitt bankkontonummer via den utredande anstalten till anstalten i ett annat EU-land genast då regressanspråket blivit klart.

Om pensionsanstalten inte ställer ett indrivningskrav anmäler pensionsanstalten även detta via den utredande anstalten till anstalten i det andra EU-landet, för att denna skall kunna betala den retroaktiva pensionen till pensionstagaren.

Beslut

I sitt beslut informerar pensionsanstalten förmånstagaren hur stort beloppet som återkrävs är. Samtidigt meddelar pensionsanstalten att den enligt artikel 111 driver in beloppet som debiterats för mycket ur pensionen som betalats till pensionstagaren i ett annat EU-land. Denna information kan ges

Juridiska avdelningen

30.6.1995

redan i det interimistiska beslutet eller i utbetalningsbeslutet. Ett separat beslut i frågan kan också fattas.

Indrivningssättet (kvittning eller indrivning ur den retroaktiva pensionen) kan pensionsanstalten i Finland däremot inte meddela i sitt beslut, eftersom den i detta skede inte ens är medveten om det. Till denna del fattar pensionsanstalten i ett annat EU-land (möjligen) beslutet enligt reglerna i det egna landet.

7.5.3

Ett annat EU-lands återindrivningskrav ur arbetspensionen i Finland

Vilka förmåner kan återindrivas ur arbetspensionen i Finland

Pension

Om en anstalt i ett annat EU-land har betalat en för stor **pension** till pensionstagaren kan den enligt punkt 1 i artikel 111 återkräva det belopp som betalats för mycket ur den **retroaktiva pensionen** i Finland. Punkt 1 i artikeln gäller alltså enbart ett annat EU-lands pension som innehålls ur den retroaktiva pensionen, men de nationella stadgandena begränsar inte återkravet. Ur den retroaktiva arbetspensionen, kan enligt detta stadgande t.ex. en summa som i den svenska folkpensionen eller ATP-pensionen har betalats till ett för stort belopp, återkrävas.

Övriga socialförsäkringsförmåner

Punkt 2 i artikel 111 i tillämpningsförordningen gäller både retroaktiv pension och farmita pensionsrater. Enligt den kan även **andra socialförsäkringsförmåner** än pension återkrävas ur arbetspensionen. Ett villkor enligt punkt 2 är dock att indrivningen av mot-svarande finska förmåner ur arbetspensionen skall vara möjligt enligt den **nationella lagstiftningen**.

Enligt den finska lagstiftningen kan t.ex. barnbidrag som ett annat EU-land betalat utan grund inte återkrävas ur **retroaktiv** familjepension.

Kvittning

Enligt den finska arbetspensionslagstiftningen kan genom kvittning mot **framtida pensionsrater** endast **arbetspension** som betalats till ett större belopp än vad pensionstagaren har haft rätt till återkrävas. Sålunda kan svensk folkpension inte återkrävas ur framtida familjepensionsrater som beviljats enligt det finska arbetspensionssystemet, enda möjligheten är utsökning.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Återkrav ur retroaktiv pension

Med retroaktiv pension avses här det samma som retroaktiv pension enligt den nationella lagstiftningen. Pensionen börjar alltså utbetalas utan dröjsmål och endast de pensionsrater som förfallit till betalning före den första månadspremien utgör retroaktiv familjepension som på basis av begäran återkrävs till pensionsanstalten i ett annat EU-land.

Om punkt 17 i ansökningsblanketten för familjepension E 203 har fyllts i, får retroaktiv pension inte betalas till pensionstagaren innan det andra EU-landets återindrivningskrav har utretts. Förmånstagaren informeras om detta i beslutet och samtidigt meddelas att förfarandet grundar sig på artikel 111 i tillämpningsförfordning 574/72. Framtida pensionsrater däremot utbetalas normalt.

Ur den retroaktiva pensionen betalas dock först alla återgångsfordringar enligt de finska lagarna (t.ex. patientförsäkringsföreningen, socialnämnden, utsökning samt innehållning av FÖPL- och LFÖPL-försäkringspremier). Om retroaktiv familjepension därefter återstår innehålls den till pensionsanstalten i ett annat EU-land.

Regressanmälan

När punkt 17 har fyllts i på blankett E 203 innehåller den teoretiska pensionsanstalten den retroaktiva familjepensionsandelen som återstår till EU-landet.

Regresskrav

Om regresskravet inte inkommer inom en rimlig tid frågar den teoretiska anstalten genom förmedling av den utredande anstalten av anstalten i det andra EU-landet vilken förmån regresskravet gäller, för vilken tid förmånen har betalats, hur stor förmånen som betalats till ett för stort belopp är samt vilken utbetalningsplatsen är. Om svaret inte kommer inom sex månader från anhållan meddelar den teoretiska anstalten till anstalten i EU-landet att de retroaktiva raterna betalas till pensionstagaren om två månader, ifall regresskravet inte inkommer.

När den teoretiska anstalten har fått regresskravet betalar den in för den retroaktiva familjepensionen på det andra EU-landets bankkonto och den eventuellt återstående delen till pensionstagaren själv.

Till den retroaktiva pensionen räknas ingen dröjsmålsförhöjning eftersom den uteblivna betalningen beror på stadgandena i lagen.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

När pensionen betalas till en anstalt i ett annat EU-land tillämpas skattelagstiftningen i Finland.

Anmälan till FPA Om den teoretiska anstaltens retroaktiva pension är tillräckligt stor för att täcka betalningen av regresskravet informerar den teoretiska anstalten Jukka Laukkanen på FPA:s pensionsavdelning per telefon (4343 314) eller per memopost att FPA kan betala sin egen retroaktiva familjepension till pensionstagarer. FPA och arbetspensionsanstalterna berörs av den retroaktiva pensionens innehållningsskyldighet som anmälts på blankett E 203.

Om den teoretiska anstaltens retroaktiva pension inte är tillräckligt stor för att täcka betalningen av regresskravet informerar den teoretiska anstalten Jukka Laukkanen på FPA:s pensionsavdelning per telefon (4343 314) eller per memopost beloppet för regresskravet som faller på FPA, vilken EU-förmån det gäller, för vilken tid förmånen har betalats till ett för stort belopp samt EU-landets bankkontouppgifter.

Kvittning mot framtida pensionsrater

När det gäller minskning dvs. kvittning mot framtida pensionsrater tillämpas enligt punkt 2 i artikel 111 i tillämpningsförordningen begränsningarna för kvittning i den finska lagstiftningen som om pensionsanstalten utan grund själv hade betalat motsvarande förmån till ett för stort belopp. Mot framtida pensionsrater i Finland kan endast pension kvittas. Kvittningen förutsätter att ett beslut som har vunnit laga kraft har fattats gällande återkravet.

Inom EG:s administrativa kommission diskuteras möjligheten att återkräva en förmån som betalats till ett för stort belopp ur de övriga medlemsländernas pensioner. Verkställigheten av stadgandet har mött problem i de olika EU-länderna. Därför kvittar arbetspensionsanstalterna i Finland inte ett annat EU-lands pension mot de framtida pensionsraterna i Finland innan man i den administrativa kommissionen har kommit överens om gemensamma tillvägagångssätt.

7.5.4

Återkrav av en socialvårdsförmån ur arbetspensionen i Finland

Enligt punkt 3 i artikel 111 i tillämpningsförordningen kan en socialvårdsförmån krävas tillbaka ur pensionen om förmånen betalats ut för samma tid un-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

der vilken pensionstagaren har rätt till pension i Finland. Återkravet sker genom att iaktta villkoren och begränsningarna i den finska lagstiftningen.

Enligt den finska lagstiftningen betalas **endast retroaktiv pension** för att ersätta socialvård som redan beviljats. Utkomststöd skall då ha utbetalats mot den pension som står att vänta.

Ett annat EU-land kan inte få ersättning ur en finsk pension för socialvård som beviljats innan ansökan om familjepension har anhängiggjorts.

Vid återkrav av en socialvårdsförmån iakttas samma förfarande som gäller pensioner. Den utredande anstalten förmedlar EU-landets återkrav till den teoretiska anstalten i Finland och skaffar på begäran de tilläggsuppgifter som behövs.

Den teoretiska anstalten i Finland kräver tillbaka beloppet för socialvårdsförmånen ur den pension som anstalten betalat och informerar FPA:s pensionsavdelning om betalningen på samma sätt som vid innehållning av retroaktiv pension.

8

ÄNDRINGAR I PENSIONEN

8.1

Ändringar i den beviljade pensionen

Enligt artikel 51 i förordning 1408/71 bör en förmån räknas ut på nytt om bestämningssättet eller beräkningsregeln ändras eller om det senare kommer en uppgift om att ett EU-land har beviljat en förmån i sådana fall då pensionsrätten har uppstått vid olika tidpunkter.

Den finska familjepensionen bör räknas ut på nytt dvs. justeras om uppgifter om nya försäkringsperioder inkommer. Nya försäkringsperioder skall anmälas när det kommer fram anställningar som det inte fanns uppgifter om när det första pensionsbeslutet gavs. Om ändringen i pensionsbeloppet är liten behöver familjepensionen inte räknas på nytt enligt EU-stadgandena.

På grund av indexförhöjningarna behöver EU-pensionerna inte räknas ut på nytt.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Grunden för familjepensionen behöver inte räknas ut på nytt om antalet förmånstagare förändras. Eftersom antalet barn inverkar på beloppet för både efterlevandepensionen och barnpensionen kan en ändring av antalet förmånstagare leda till att efterlevande- eller barnpensionen blir större, härav följer att familjepensionen delas upp på nytt mellan förmånstägarna.

Förmånslåtarens pension som grundar sig på familjepensionen räknas inte heller ut på nytt när efterlevandepensionen pensionsjämkas efter utbetalningen av omställningspensionen. Eftersom pensionsjämkningen kan inverka på vilken av de två, den nationella eller pro rata-pensionen som är större, pensionsjämkas båda pensionerna och den som är större beviljas som efterlevandepension.

Beräkning av barnpensionen på nytt

Ändringar i ett barns omständigheter kan leda till att storleken på förmånerna till ett föräldralöst barn och utbetalarstaten ändras.

När ett barn som får barnpension flyttar till ett annat EU-land räknar den nya bosättningsstaten ut barnpensionen på nytt enligt sin egen lagstiftning. Ett villkor är dock att förmånslåtaren har varit anställd i detta land. I sådana fall indras den finska barnpensionen och den nya bosättningsstaten beviljar den teoretiska barnpensionen genom att beakta försäkringsperioderna i de övriga EU-länderna. Om barnet trots det har rätt till tilläggsutbetalning i Finland justeras barnpensionen så att den blir lika stor som tilläggsutbetalningen.

Om ett barn som får barnpension i ett annat EU-land flyttar till Finland beviljas barnet teoretisk barnpension i Finland, om förmånslåtaren hade varit anställd här.

Om barnet flyttar till ett EU-land där förmånslåtaren inte har varit anställd, räknas barnpensionen ut enligt lagstiftningen i den aktuella medlemsstaten och beviljas i den medlemsstat där förmånstagaren har varit försäkrad den längsta tiden. Barnpensionen kan i sådana fall beviljas i Finland.

Om rätten till barnpension upphör i barnets bosättningsland (ett annat EU-land) av den anledningen att

Juridiska avdelningen

30.6.1995

rätten till barnpension där upphör vid 16-års ålder, kan teoretisk barnpension beviljas i Finland.

Barnbidraget i Finland upphör när barnet fyller 17 år men barnpensionerna betalas fortfarande ut. Det totala beloppet för förmånerna i Finland blir mindre och barnet kan få rätt till tilläggsutbetalning från ett annat EU-land eller beloppet som tidigare betalats från ett EU-land kan bli större.

Om Finland tillhandahållit tilläggsutbetalningen kan det faktum att barnbidraget har upphört leda till att tilläggsutbetalningen upphör eller till att beloppet ändras.

Uppgifter om ändringarna

Den som lyfter barnpensionen skall anmäla

- ändringar i antalet barn
- ändringar i barnets bosättningsland
- ändringar i förmånsbeloppen för föräldralösa barn.

8.2

Ikraftträdelseskedets justeringsförfarande

Förfarandet grundar sig på artikel 94 och artikel 95 i förordning 1408/71.

Pensioner i EU-länderna som beviljats före 1.1.1994 kan på begäran av pensionstagaren justeras så att de motsvarar EU-stadgandena. Stadgandet gäller även familjepensioner.

Om begäran om justering har gjorts före utgången av år 1995 föreligger rätten till ett justerat totalbelopp fr.o.m. 1.1.1994. Om begäran om justering har gjorts senare kan det nya beloppet betalas från början av den månad som följer efter anhållan om justering.

Om förmånslåtarens justeringsansökan var anhängig vid hans död justeras familjepensionsgrunden inte, om förmånslåtaren ännu inte gjort sitt val. Den efterlevande maken kan ännu om han vill söka justering i familjepensionsgrunden.

Om datatrafiken samt pensionsfallsdatatrafiken och pensionsfallsregistreringen i samband med EU-pensionsansökningarna och begäran om justering när av-

Juridiska avdelningen

30.6.1995

talet träder i kraft ges separata anvisningar i de cirkulär som hör till C-serien.

Behandlingen av begäran om justering när avtalet träder i kraft avviker från det egentliga EU-pensionsansökningsförfarandet eftersom ansökningarna och besluten i dessa fall givits redan före 1.1.1994, och pensionerna redan löper.

8.3

Begäran om justering

I Finland sköter arbetspensionssystemet och folkpensionssystemet justeringsförfarandet var för sig. Vid justeringen av arbetspensionerna fungerar Pensionsskyddscentralen som kontaktorgan.

En pensionstagare som är bosatt i Finland kan be om att arbetspensionen justeras genom att använda Pensionsskyddscentralens blankett (ETK 2158) eller genom ett fritt formulerat brev som kan lämnas in till ett betjäningsställe inom arbetspensionssystemet eller till FPA.

Sverige har förhållit sig negativt till justering av arbetspensioner som har beviljats före 1.1.1994. Därför har uppgifter som behövs för justering av arbetspensioner inte ännu kommit från Sverige. Finland och Sverige utreder fortfarande frågan.

8.4

Pensionsansökningar som är anhängiga vid tidpunkten för ikraftträdandet

Förfarandet baserar sig på artikel 118 och artikel 119 i tillämpningsförförordning 574/72.

8.5.1

Förfaringssättet när pensionsansökan är anhängig i två olika länder

I situationer då en ansökan om familjepension förutom i Finland är anhängig i ett annat EU-land, och pensionsfallet har inträffat före 1.1.1994, behandlas ansökan i enlighet med EU-justeringsförfarandet. När pensionen beviljas tillämpas skyddsstadgandet.

I dessa fall har ansökan om familjepension och de övriga uppgifterna som behövs för pensionsbeslutet sänts till det andra EU-landet, behandlingen av ansökan avviker alltså från det egentliga EU-pensionsansökningsförfarandet.

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Pensionen räknas ut enligt den nationella lagstiftningen eller socialtrygghetsöverenskommelsen för tiden före 1.1.1994 och enligt EU-stadgandena för tiden därefter.

Angående pensioner som fastställts enligt de stadganden som har varit i kraft före 1.1.1994 kan beslutet fattas som ett slutligt beslut med anvisningar om sökande av ändring. I beslutet meddelas att familjepensionen kan justeras så att den följer EU-stadgandena fr.o.m. 1.1.1994. Pensionen kan även betalas enligt ett interimistiskt beslut. Väsentligt är att utbetalningen av pensionen inte avbryts när EES-träder i kraft.

Efter 1.1.1994 utbetalas familjepensioner som räknats ut enligt de gamla stadgandena som har varit i kraft innan EES-avtalet fortfarande till pensions-sökanden enligt skyddsstadgandets artikel 118 och artikel 119, om deras sammanlagda belopp är större än beloppet enligt de nya stadgandena.

Vid tillämpningen av skyddsstadgandet jämförs beloppet för alla arbetspensioner i Finland och utomlands som räknats ut enligt de stadganden som gällde innan EES-avtalet med det belopp för arbetspensionerna i Finland och utomlands som räknats ut enligt EES-stadgandena.

När arbetspensionsanstalten har fått de uppgifter som den behöver gör den en sådan jämförelse som beskrivs ovan och ger beslutet med anvisningar om sökande av ändring. Pensionsskyddscentralen informerar det andra EU-landet vilket resultat jämförelsen ledde till och ber EU-landet sända det slutliga beslutet till Pensionsskyddscentralen för registrering. I dessa fall fylls EU-sammandragsblanketten inte i.

Exempel

Ansökan om invalidpension har gjorts i Sverige i december 1993. Ansökan har nått Finland först i maj 1995. Pensionsfallet har inträffat i februari 1993.

Pensionsansökans anhängiggörandedag i Finland är 1.1.1994 eftersom ansökan har gjorts före 1.1.1994 i Sverige och ansökan har vidarebefordrats till Finland före 31.12.1995 (se punkt 4.6). Invalidpensionen i Finland beviljas för högst ett år retroaktivt från ansökan (4 § 3 mom. APL: "...för ett år före den månad som följer efter ansökan."). Pensionen beviljas fr.o.m. 1.2.1993 om den beviljas för ett år retroaktivt från dagen för anhängiggörandet, men

Juridiska avdelningen

30.6.1995

eftersom pensionsfallet inträffade i februari 1993, beviljas pensionen fr.o.m. 1.3.1993.

För tiden mellan 1.2-31.12.1993 räknas pensionen ut som rent nationell.

Eftersom pensionsfallet har inträffat och pensionen börjar före 1.1.1994 och pensionsbeslutet ges efter 1.1.1994 tillämpas skyddsstadgandet. Vid tillämpningen av skyddsstadgandet har ansökans anhängiggörandedag ingen betydelse.

Pensionsbeloppet räknas ut enligt EU-stadgandena fr.o.m. 1.1.1994 men pensionen beviljas fortfarande som rent nationell, om summan av de arbetspensioner som pensionstagaren har fått från EU-länderna sålunda blir större.

Om summan av förmånstagarnas familjepensioner enligt arbetspensionssystemet blir större genom att tillämpa EU-stadgandena beviljas familjepensionen fr.o.m. 1.1.1994 i enlighet med EU-stadgandena. Vid jämförelsen av pensionsbeloppen granskas efterlevande- och barnpensionen som en helhet.

8.5.2

Förfaringssättet när pensionsansökan är anhängig endast i Finland

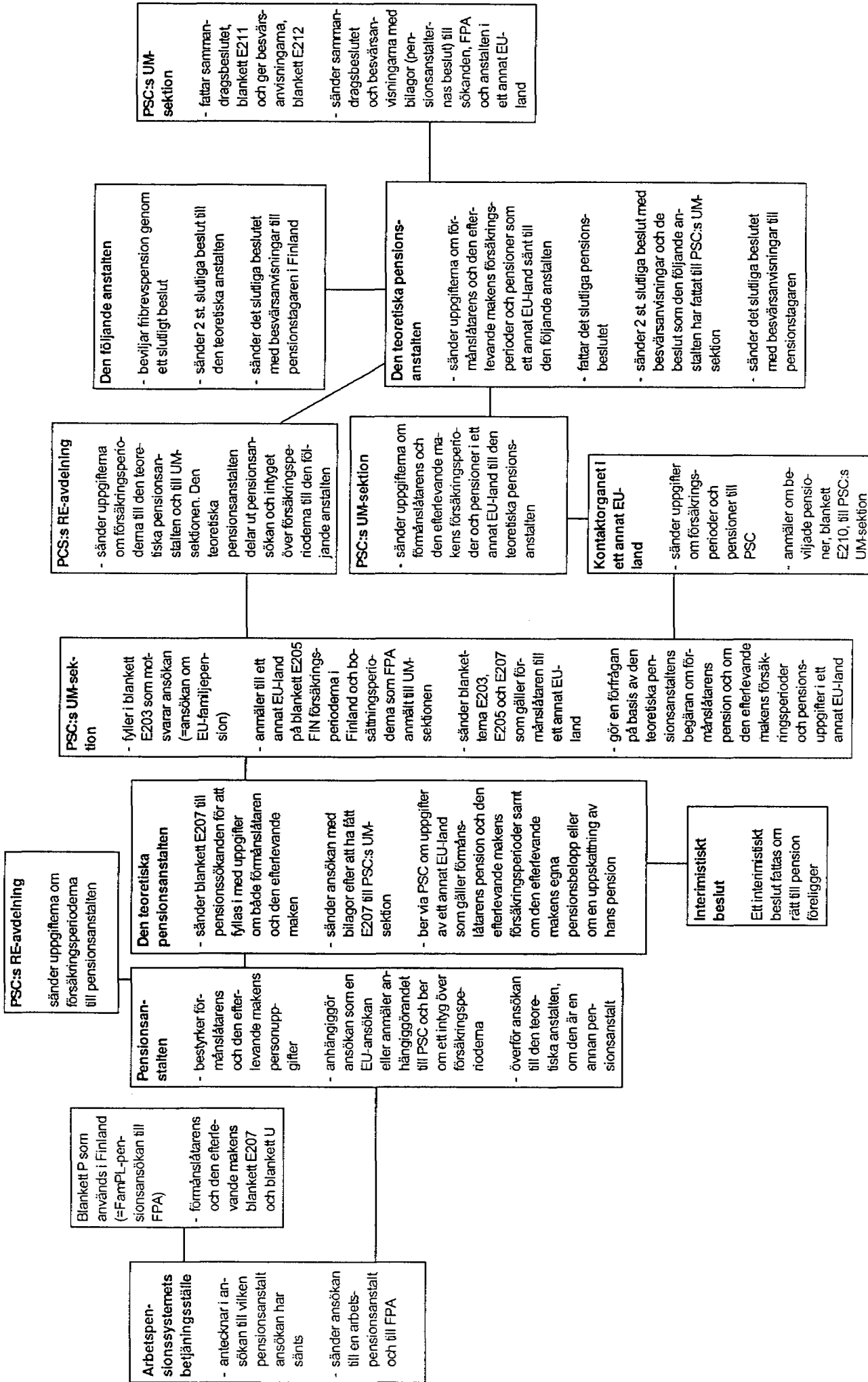
I situationer där pensionsansökan är anhängig endast i Finland (pensionsansökan har alltså inte ännu sänts utomlands) och pensionsfallet har inträffat före 1.1.1994 behandlas ansökan som en EU-ansökan.

När arbetspensionsanstalten har fått de uppgifter som behövs gör den en jämförande beräkning på grundval av skyddsstadgandet och fattar beslutet. Samtidigt ber Pensionsskyddscentralen om det andra EU-landets slutliga beslut för att kunna fylla i EU-sammandragsblanketten.

Beslut, sammandrag samt anvisningar om sökande av ändring sänds till sökanden och för kännedom till alla pensionsanstalterna såsom EU-pensionsansökningsförfarandet förutsätter. Uppgifterna om det utländska beslutet registreras av Pensionsskyddscentralen.

DEN EFTERLEVANDE MAKEN ÄR BOSATT I FINLAND

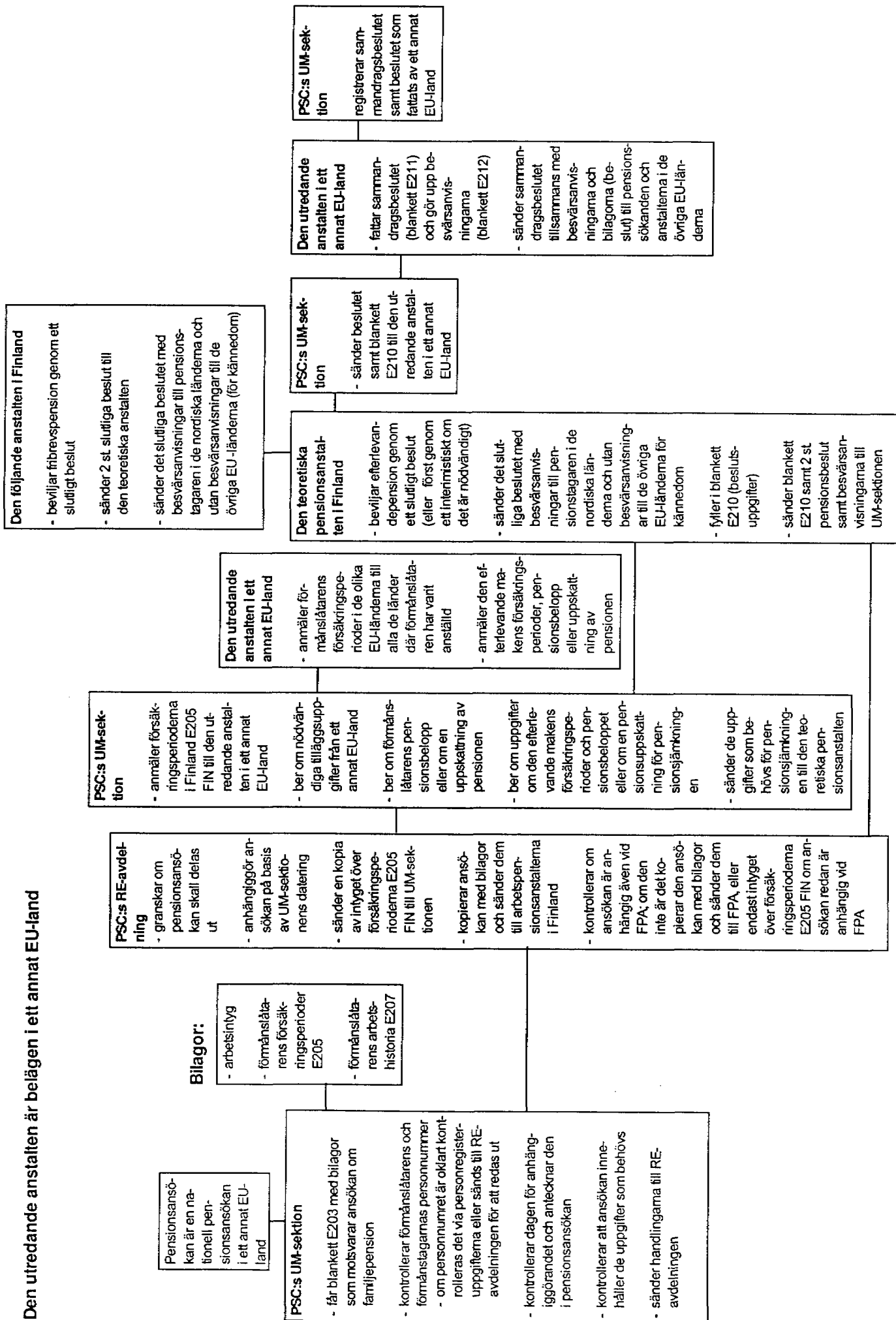
PSC = Den utredande anstalten

DEN EFTERLEVANDE MAKEN ÄR BOSATT I ETT ANNAT EU-LAND

Bilaga 2

Den utredande anstalten är belägen i ett annat EU-land

Juridiska avdelningen

30.6.1995

EXEMPEL: PENSION FÖR ETT BARN SOM SAKNAR BÅDA FÖRÄLDRARNA

Beräkning av pensionen för ett i Finland bosatt barn som saknar båda föräldrarna.

Sverige KTAPL		APL	återstående tid	pensions- fallet år 1994
60 mån	161 mån	120 mån	180	
2 012,50		1 650,00	2 475,00	
pl. 10 000 mk		pl 11 000 mk		

Förmånslåtarens APL-fribrev 1 650,00 mk/mån

Den pensionsgrundande lönen för anställningen
11 000 mk/mån.

Förmånslåtarens KTAPL-fribrev 2 012,50 mk/mån (pl.
10 000 mk/mån.

Antalet EU-månader är 341.

Den nationella pensionen för barnet som saknar båda
föräldrarna:

	förml. p.	barnp.	tillägg för 1)	pension för 1)
20	2 012,50	670,83	335,42	1 006,25
46	4 125,00	1 375,00	687,50	2 062,50
Tot.	6 137,50	2 045,83	1 022,92	3 068,75

1) = ett barn som saknar båda föräldrarna

Pensionen för 1) enligt KTAPL är 1 006,25 mk.

Den teoretiska barnpensionen:

Förmånslåtarens sammanlagda EU-försäkringsperioder är 341 mån.

Förmånslåtarens teoretiska pension:

$$\begin{array}{r}
 341 \\
 \text{---} \times 3\ 662,50 + \frac{1,5 \times 180 \times 11\ 000}{1200} = 6\ 919,53 \text{ mk} \\
 281
 \end{array}$$

$$(4\ 444,53 + 2\ 475,00 = 6\ 919,53)$$

	förml. p.	barnp.	tillägg för 1)	pension för 1)
20	2 012,50	670,83	335,42	1 006,25
46	4 907,03	1 635,68	817,84	2 453,52
Yht	6 919,53	2 306,51	1 153,26	3 459,77

Den återstående tidens andel av ovanstående:

2 475	825	137,50	962,50
-------	-----	--------	--------

Juridiska avdelningen

30.6.1995

Samordning av den teoretiska barnpensionen som räknats ut utan tillägg för ett barn som saknar båda föräldrarna:

$$\begin{array}{r} (670,83 + 1 635,68) \\ \text{-----} \times 0,60 \times 11 000 - 257 = 1 943,00 \\ (2 012,50 + 4 907,03) \end{array}$$

Den överskjutande delen är $2 306,51 - 1 943 = 363,51$

Den teoretiska barnpensionen som räknats ut utan tillägg för ett barn som saknar båda föräldrarna är 1 943 mk.

Samordning av den teoretiska barnpensionen med tillägget för ett barn som saknar båda föräldrarna:

$$\begin{array}{r} (1 006,25 + 2 453,52) \\ \text{-----} \times 0,60 \times 11 000 - 257 = 3 043 \text{ mk} \\ (2 012,50 + 4 907,03) \end{array}$$

Den överskjutande delen är: $3 459,77 - 3043,00 = 416,77$

Den återstående tidens andel är större än den överskjutande delen, den följande anstalten behöver alltså inte samordna sitt fribrev.

Den samordnade teoretiska barnpensionen som innehåller ett tillägg för ett barn som saknar båda föräldrarna är 3 043 mk.

Det samordnade teoretiska tillägget för ett barn som saknar båda föräldrarna får man genom att minska den teoretiska barnpensionen utan tillägg som barnet som saknar båda föräldrarna får från det nämnda barnets samordnade teoretiska barnpension som innehåller tillägget:

Tillägget i den teoretiska barnpensionen som ett barn som saknar båda föräldrarna får:
 $3 043,00 - 1 943,00 = 1 100,00$.

Det samordnade teoretiska tillägget för ett barn som saknar båda föräldrarna får vara högst $2/12$ av för-
 månslåtarens icke samordnade teoretiska pension.

Den samordnade teoretiska pensionen för ett barn som saknar båda föräldrarna är totalt 3 043 mk.

APL:s andel av pensionen för ett barn som saknar båda föräldrarna är

$$3 043,00 - 1 006,25 = 2 036,75 \text{ mk}$$